

**JAARVERSLAG 2021 VERENIGING NATUUR EN MILIEU/
IVN afdeling Wijk bij Duurstede**

	pagina
Voorwoord	2
Financieel verslag	3
Diverse activiteiten	6
Flora	9
Heemtuin	14
Landschapsbeheer	18
Natuureducatie	24
Opgeruimd Wijk	26
Vogels	31
Groenberaad	36

Voorwoord

Beste leden,

We horen allemaal ergens bij, als individu. Vaak is het fijn om ergens bij te horen, bij een partner, bij een gezin, bij een familie. Of bij het bedrijf waar je met plezier werkt, een hechte afdeling of een leuk team. Of bij een groep van oud-werknemers natuurlijk, die elkaar nog af en toe ziet om herinneringen op te halen en leuke dingen te doen. Het afgelopen jaar werden we allemaal lid van de ongevaccineerden, de gevaccineerden of de doorgemaakten. Waar je terecht kwam was ten dele een gevalletje van geluk of pech, want iedereen kon zomaar een corona-besmetting oplopen.

Voor onze leden is het geen gevalletje van pech dat ze lid zijn van de VNMW. Dat is een weloverwegen keus, soms al jaren geleden gemaakt. We hebben leden die er al vanaf het begin in 1990 bij zijn, maar ook steeds meer leden die de laatste jaren zijn aangehaakt. Een paar jaar geleden droomden we nog van 200 leden, intussen hebben we die mijlpaal bereikt. Ik bespeur bij de meeste leden een gevoel van trots dat ze bij onze vereniging horen, er deel van uitmaken. En steeds vaker hoor ik van mensen die nog geen lid zijn dat dit eigenlijk wel zou moeten. Die hebben gelijk.

Want de VNMW hoort bij Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede, de mooie gemeente waar we wonen. Op haar eigen manier probeert de VNMW die gemeente telkens een stukje beter en mooier te maken. Dit jaarverslag staat weer vol met de activiteiten die we daarvoor hebben ondernomen. Het lijken soms kleine stapjes, maar alles bij elkaar is het toch ieder jaar weer een forse impuls voor onze leefomgeving. Iedereen die hier uit liefde een bijdrage aan heeft geleverd verdient een groot applaus, door die gezamenlijke inspanning is de VNMW een vereniging die ertoe doet.

Als VNMW horen we ook bij het IVN, een landelijke club met grote ambities die zichzelf opnieuw aan het uitvinden is. Na een grote reorganisatie ligt er nu een ambitieuze meerjarenvisie, waarin duidelijk staat dat het IVN een beweging wil zijn die impact heeft. Eerlijk gezegd hebben wij nog steeds geen typisch IVN-profiel. Wij hebben geen historie met het organiseren excursies door natuurgidsen of het geven van cursussen over dieren of planten, behalve het moestuinieren dan. Wij doen dan weer andere dingen. En eerlijk gezegd kijken we als bestuur ook niet altijd reikhalzend uit naar het volgende kwartaaloverleg met de IVN-regio Utrecht. Maar het mooie is, we komen er telkens weer vandaan met goede ideeën en een enthousiast verhaal. En dan realiseren we ons iedere keer weer dat we ergens bij horen.

Dat het IVN impact moet hebben heeft een behoorlijke discussie losgemaakt, want hoort daar dan niet bij dat het IVN activistisch zou moeten worden? We worden niet direct geassocieerd met rubberbootjes op zee, klimmers in bomen in Amelisweerd of bezetters van het hoofdkantoor van een energiemaatschappij. Dat zal ook niet snel gebeuren, we zijn en worden geen Greenpeace, Milieudefensie of Urgenda. Maar ik voorzie wel dat meer afdelingen zich ook bezig houden gaan met wat hun gemeente, provincie of de rijksoverheid allemaal voor plannen maakt. Dus ietsje activistischer en meedenken over grote dossiers als de energietransitie of de stikstofproblematiek zie ik wel gebeuren. De tijd lijkt er rijp voor, het geld is gereserveerd tijdens de kabinetsformatie.

Voor onze VNMW is het belangrijk dat we vooral blijven doen wat we al meer dan 30 jaar doen, veel kleine stapjes zetten in de goede richting. Een klein beetje activistisch zijn we namelijk al, altijd al geweest trouwens vanaf het prille begin. Misschien krijgt het IVN wel ietsje meer een VNMW-profiel.

Met vriendelijke groet, Henny Olthof, voorzitter VNMW

Financieel jaarverslag --- Anke Matthijs-Rijsenbilt

Financieel jaarverslag 2021		Werkelijk		Begroot	
		Baten	Lasten	Baten	Lasten
1000	Bestuur en organisatie				
1100	Vergaderkosten	€ 3,90			€ 200,00
1200	Bankkosten		€ 228,21		€ 250,00
1300	Internet		€ 95,59		€ 100,00
1400	Print- en andere bureaunkosten		€ 10,00		€ 100,00
1500	Bedankjes en attenties		€ 25,00		€ 50,00
2000	Contributies, donaties, subsidies, opdrachten				
2100	Contributies en donaties	€ 3.977,33		€ 3.600,00	
2200	Gemeentelijke waarderingssubsidie	€ 4.204,00		€ 4.200,00	
2300	Afdracht IVN (incl. teruggaaf+ donaties landelijk betalende leden)		€ 1.216,00		€ 1.500,00
3000	Onderkomen				
3100	Huur Walplantsoen		€ 765,60		€ 800,00
3200	Schoonmaak		€ 220,00		€ 250,00
4000	Lidmaatschappen				
4100	Geen				
5000	Promotie				
5100	Deelname aan evenementen				€ 50,00
5200	Promotiemateriaal en middelen		€ 12,56		€ 500,00
5300	Inkoop/verkoop materialen (VNMW winkel)	€ 9,75		€ 200,00	€ 100,00
6000	Werkgroepen				
6100	Natuureducatie (incl. kindereducatie)	€ 25,00	€ 961,79	€ 50,00	€ 1.000,00
6200	Flora (incl. bloemenweide)	€ 162,75	€ 736,55		€ 100,00
6300	Groenberaad		€ 981,00		€ 250,00
6400	Heemtuin	€ 1.000,00	€ 1.500,66		€ 500,00
6500	Landschapsbeheer	€ 1.144,50	€ 618,10	€ 700,00	€ 2.000,00
6600	Opgeruimd Wijk	€ 1.153,64	€ 1.328,74	€ 2.000,00	€ 2.000,00
6700	Vogels		€ 275,00		€ 160,00
7000	Algemeen				
7100	Activiteiten	€ 1.500,00	€ 2.681,23	€ 250,00	€ 250,00
7200	Overig				€ 50,00
7300	Jaarfeest				€ 1.000,00
7400	Reservering voor nieuwe initiatieven				€ 1.000,00
	<i>Subtotaal</i>	€ 13.180,87	€ 11.656,03	€ 11.000,00	€ 12.210,00
	<i>Verschil (inkomsten/uitgaven)</i>		€ 1.524,84		€ -1.210,00
8000	Afschrijvingen				
	Afschrijving inventaris		€ 1.270,05		€ 1.000,00
	Saldo (positief/negatief)		€ 254,79		€ -2.210,00
		€ 13.180,87	€ 13.180,87	€ 11.000,00	€ 11.000,00
	<i>Eigen vermogen</i>		€ 33.067,13		
		€ 34.383,80	€ 34.383,80		

	Balans per 31-12-2021	Debet	Credit		
	Inventaris	€ 3.297,70			
	Bank - betaalrekening	€ 14.162,11			
	Bank - spaarrekening	€ 14.966,00			
	Bijdrage gemeente aan opgeruimd Wijk	€ 1.295,99			
	Donaties landelijk betalende leden	€ 162,00			
	Subsidie LEU voor beplanting poel nevengeul	€ 500,00			
	Opbergkist gereedschap heemtuin		€ 1.000,00		
	Budget bloemenweide		€ 316,67		
	<i>Eigen vermogen</i>		€ 33.067,13		
		€ 34.383,80	€ 34.383,80		

Toelichting financieel jaarverslag 2021 Ver. Natuur en Milieu IVN afd. Wijk bij Duurstede (VNMW) CONCEPT

INLEIDING

Dit verslag bevat het overzicht van de baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) van 2021, met als vergelijking de begroting van 2021 en een balans. Het jaar is afgesloten met een positief saldo van € 255 terwijl in de begroting een negatief saldo was voorzien van €2.210. Mede door de nog steeds aanwezige coronapandemie konden een aantal activiteiten niet door gaan en nieuwe initiatieven niet opgepakt. Verder waren er weinig uitgaven voor investeringen en onderhoud. Daarnaast is aan de batenkant juist meer binnengekomen dan begroot. Zonder aftrek van de afschrijvingen op inventaris bedraagt de winst €1.525. Dit resulteert in een grote bestedingsruimte van afgerond € 12.770 netto (na aftrek van een buffer van €17.000).

Per rubriek en bij 'Balans en vermogen' wordt hierna nog het e.e.a. in detail toegelicht.

Leeswijzer: De nummering van de rubrieken loopt van 1000 t/m 8000 en corresponderen in de onderstaande toelichting met de nummers 1 t/m 8.

1. BESTUUR EN ORGANISATIE

Op alle posten is minder uitgegeven dan voorzien. Er zijn wel 2 algemene ledenvergaderingen gehouden, maar beide via ZOOM vanwege de pandemie. Dus geen catering kosten en geen sprekers. Het terugbrengen van een krat lege bierflesjes leverde nog wat op. In totaal positief afgesloten t.o.v. de planning.

2. CONTRIBUTIES, DONATIES EN AFDRACHTEN (+ LEDENAANTALLEN)

Op de drempel van het nieuwe jaar waren er in totaal 185 leden, 6 donateurs en 5 jeugdleden (zie bij Natuureducatie). Wij verwelkomden 11 nieuwe leden. 9 bestaande leden zegden op en er waren ook nog 2 sterfgevallen. De vereniging is dus in 2021 niet gegroeid.

Alle toegestuurde contributieverzoeken zijn door de leden voldaan. Een deel van de contributie dragen we af aan het IVN en voor een aantal leden die direct aan het landelijk IVN betaalden hebben wij weer teruggaaf van een deel hun contributie ontvangen. Van zowel donateurs als leden ontvingen wij (extra) giften. Aan allen die gedoneerd hebben onze hartelijke dank. Alles met al is met winst afgesloten t.o.v. de begroting.

3. ONDERKOMEN

In deze rubriek de kosten m.b.t. de verenigingsruimte aan het walplantsoen. Deze is met een kleine winst afgesloten, omdat er geen verhogingen waren.

4. ABONNEMENTEN EN LIDMAATSCHAPPEN

Er zijn geen abonnementen en lidmaatschappen.

5. PROMOTIE

Vanwege de coronapandemie zijn er vrijwel geen evenementen geweest, dus geen uitgaven. Wel is er een paar keer geadverteerd op Facebook, wat de enige kostenpost is. Enige inkomsten door losse

verkoop en iets verkocht op de open dag van de Wijkse moestuin. In totaal positief afgesloten t.o.v. de begroting.

6. WERKGROEPEN

- **Natuureducatie:** De samenwerking met 'Natuurlijk heel leuk' verloopt voorspoedig. Ondanks de coronapandemie hebben ze voor ons kinderactiviteiten kunnen organiseren. De uitgaven bestaan uit wat zij bij ons hiervoor in rekening gebracht hebben en voor de aanschaf van IVN boekjes. Er hebben zich 5 kinderen aangemeld voor de kidsclub. Dit leverde €25 aan inkomsten op. Uiteindelijk was er een geringe winst t.o.v. de planning.
- **Flora:** Er zijn geen uitgaven voor de werkgroep zelf. De getoonde bedragen zijn de inkomsten en uitgaven voor het project bloemenweide, die onder deze post is komen te vallen (stond eerst bij werkgroep Groenberaad). Voor dit project is eerder toegekend geld verbruikt van het LEU en een in 2021 toegekende subsidie van de gemeente Wijk bij Duurstede. Het resterende gereserveerde bedrag staat op de balans.
- **Groenberaad:** De uitgaven waren dit jaar een stuk hoger (€731) dan voorzien vanwege een energietransitie avond in Calypso en een bijdrage aan de proceskosten tegen de komst van een biovergister in Cothen.
- **Heemtuin:** Bij deze werkgroep is quitte gespeeld t.o.v. wat begroot is. Het ruimere budget is benut voor planten, kruiden en gereedschappen. Een kringbank voor kindereducatie is geheel bekostigd door het LEU.
- **Landschapsbeheer:** Afgesloten met een groot verschil t.o.v. wat was begroot, zowel wat betreft de baten als de lasten (totaal €1.8260). Ten eerste is er weer bijna 2x zoveel geld binnengekomen uit donaties voor het knotten dan geraamd en ten tweede is er ook dit keer veel minder uitgegeven aan onderhoud en vernieuwing, omdat alle gereedschappen in 2019 vervangen zijn.
- **Opgeruimd wijk:** De kosten voor de activiteiten worden gefinancierd door de gemeente en lopen via de rekening van de vereniging. Dit jaar waren er uitgaven voor o.a. de Cleanup-Day en de presentjes en bedankjes voor de vrijwilligers. De subsidie van de gemeente voor 2020 is in 2021 geïnd. De subsidie voor 2021 wordt pas in 2022 ontvangen en is te vinden op de balans. Hierdoor is er een tijdelijk klein negatief saldo t.o.v. de begroting.
- **Vogels:** Er zijn in 2021 declaraties binnengekomen van gemaakte kosten in 2020. Afgesloten met een licht negatief resultaat t.o.v. wat begroot is.

7. ALGEMEEN

Vanwege de pandemie zijn er geen lezingen en films geweest. Wel zijn er uitgaven geweest voor de aanschaf van middelen ter voorkoming van bevervraat bij de Gravenbol. Een andere activiteit was het opknappen van de poel nevengeul Kromme Rijn + beplanting. Dit is gesubsidieerd door het LEU via onze rekening. Daarvan is €500 niet meer in 2021 ontvangen. Dit bedrag is terug te vinden op de balans.

Het jaarfeest kon ook in 2021 niet doorgaan door de pandemie en nieuwe initiatieven waren er ook niet. Resultaat is een flink positief verschil met de begroting (€869).

8. AFSCHRIJVINGEN

Ondanks dat er fors meer begroot was voor de afschrijvingen in 2021, zijn de werkelijke afschrijvingen na de berekeningen toch nog wat hoger uitgevallen. In de begroting 2022 is dit bedrag verder verhoogd.

BALANS EN VERMOGEN

De balans geeft de status weer van het vermogen bij de vereniging op d.d. 31-12-2021. Aan de debetzijde de banksaldi, de waarde van de inventaris (o.a. instrumenten en gereedschappen) en wat we nog moeten ontvangen de komende tijd. Aan de creditzijde hetgeen er nog aan uitgaven open staat en het resterende eigen vermogen. Het eigen vermogen is nog verder gestegen van €31.329 in 2020 naar €33.067 in 2021.

Diverse activiteiten --- het bestuur

Het hart van de vereniging zijn de werkgroepen. Daar wordt gedacht en gewerkt, gecoördineerd en geënthousiasmeerd, gemonitord en geïnventariseerd, beleefd en verteld. Regelmatig wordt de VNMW echter ook gevraagd om mee te denken of mee te werken aan activiteiten die niet binnen een werkgroep te vangen zijn. Hieronder een opsomming daarvan.

Dashboard KLE (Landschap Erfgoed Utrecht)

Een groep van 7 leden van de vereniging werkt al jaren mee aan het inventariseren en monitoren van de kleine landschapselementen in de provincie. Het Landschap Erfgoed Utrecht (LEU) stelt tablets ter beschikking waarmee alle bomen, struiken, poelen en andere landschapselementen in het buitengebied op kaart worden gezet. Dat gebeurt van het voorjaar tot het begin van de herfst, de periode waarin het bepalen van de soorten het eenvoudigst is. Er wordt geïnventariseerd om goede gegevens te hebben voordat de Omgevingsvisie van kracht wordt. Dit was voorzien voor 1 juli 2022, maar is recent weer uitgesteld tot 1 oktober 2022 of 1 januari 2023.

Het hebben van goede kaarten op het provinciehuis of het kantoor van het LEU is mooi, maar beter is het om die informatie via een voor iedereen toegankelijk dashboard toegankelijk te maken. Met een klein team, ondersteund door automatiseerder Ordina uit Utrecht, zijn we aan de slag gegaan. Na een aantal proefversies zijn we tevreden over het resultaat. Uiteraard kunnen we deze gegevens prima gebruiken tijdens de overleggen met de gemeente en de provincie. Het dashboard, dat automatisch wordt ververst bij nieuwe data, is te bekijken via <https://www.landschaperfgoedutrecht.nl/natuur-en-landschap/meet-je-landschap/>. Inzoomen op de kaart en je ziet iedere boom en struik. Het is de bedoeling om dit dashboard in de toekomst verder uit te breiden.

Prins Hendrikterrein bij de nevengeul Kromme Rijn (VNMW en gemeente Wijk bij Duurstede)

Dit gemeentelijke terrein maakt deel uit van het lint van natuuroevers en natuurgebiedjes langs de Kromme Rijn (ecologische verbindingszone, deel van NNN). Na het graven van de nevengeul (doodlopend) aan de Kromme Rijn en een poel, beiden in 2012, zijn de taluds van de poel helaas dichtgegroeid met bomen en struiken. Van de aangeplante struiken langs de rand van het terrein is juist een en ander dood gegaan en weggemaaid.

Om de poel weer geschikt te maken als leef- en voortplantingsgebied voor amfibieën, reptielen en insecten zoals libellen was opschonen en herstellen nodig. Eigenlijk is de poel ook te klein, dus die zal in een volgende fase door de gemeente vergroot moeten worden om opnieuw dichtgroeien te voorkomen. De randbeplanting langs het terrein bood te weinig schuilgelegenheid en leefgebied voor fauna, mede door de toename aan loslopende honden en katten. Meer inheemse en streekeigen struiken met bloemen en bessen kunnen bijdragen aan meer biodiversiteit.

Voor dit plan hebben we vouchers aangevraagd bij de provinciale regeling 'Beleef en Bewonder' voor groene initiatieven. Zowel voor het poelherstel (€ 1.000) als aanplant beplanting (€ 1.000) is dat aangevuld met een gemeentelijke

bijdrage. Nadat de gemeente akkoord was met dit plan is in oktober de poel hersteld en in december de beplanting aangeplant. In de poel zijn de struiken en bomen door leden van de werkgroep Landschapsbeheer omgezaagd. Aannemer Van de Bos uit Doorn heeft een deel van het groen uit de poel en de stronken verwijderd en de taluds van de poel hersteld.

Op het gedeelte waar de grond bewerkt is hebben we een bloemrijk bermmengsel met één, twee en meerjarige soorten ingezaaid voor bijen en andere insecten. Dit is ter beschikking gesteld door landschapscoördinator Walter Jaaltink. Het ontkiemen is afwachten, want er is helaas al direct doorheen gereden en gelopen door kerende auto's en wandelaars met honden. Ons beplantingsplan bestaat uit:

- Meer landbiotoop en schuilgelegenheid voor bijvoorbeeld amfibieën, reptielen en kleine zoogdieren;
- Meer sleedoornstruweel met de hoop op migratie van de Sleedoornpage vanuit het Langbroekerweteringgebied;
- Meer randbeplanting als buffer en plek voor fauna; en
- 3 extra bomen als blikvangers.

We hebben deze extra beplanting geplant samen met ecologische hovenier Walter den Hollander.

Schone Rivieren

Schone Rivieren is een initiatief van Stichting De Noordzee, de Plastic Soup Foundation en het IVN. Het doel is ervoor te zorgen dat in 2030 al onze rivieren plasticvrij zijn. Uiteraard hoort het opruimen van zwerfafval daarbij, wat in de gemeente Wijk bij Duurstede wordt gecoördineerd door de werkgroep Opggeruimd Wijk. Wat daar ook bij hoort is het onderzoeken van wat er allemaal aan afval ligt. Met die informatie is het mogelijk om de herkomst van de vervuiling te achterhalen en fabrikanten daarop aan te spreken.

Maar liefst 1.100 vrijwilligers, waaronder leden van de VNMW, gaan daarom in het voorjaar (na het hoogwater) en najaar op pad om aangewezen stukken oever van 100 meter langs de waterlijn en 10 meter breed af te speuren en elke verontreiniging te noteren op een turflijst. Uiteraard wordt alle gevonden rommel meegenomen. Van herkenbare zaken als flesjes, blikjes en snoepwikkels worden foto's gemaakt met een speciale app. Ook wordt een stuk oever van 1 * 1 meter minutieus onderzocht op zogenaamde nurdles. Dat zijn piepkleine bolletjes plastic uit bijvoorbeeld piepschuim die heel makkelijk in voedselketen terecht komen. De gegevens van alle landelijke vrijwilligers worden gebundeld en jaarlijks worden de resultaten gepubliceerd. Kijk voor meer informatie op www.schonerivieren.org.

Omgevingsfonds zonnevelden

Met de 4 initiatiefnemers van 5 zonneparken in de gemeente Wijk bij Duurstede is afgesproken dat zij een bedrag in een omgevingsfonds gaan storten waarmee lokale projecten en initiatieven kunnen worden ondersteund. Naar verwachting wordt, zodra alle parken operationeel zijn en volop stroom leveren, jaarlijks in totaal ongeveer € 30.000 in dat fonds gestort. De VNMW is gevraagd om mee te denken over de opzet van het fonds en zitting te nemen in het bestuur.

Samen met vertegenwoordigers van de EWEC en van Stichting Binding werken we onder externe begeleiding aan de oprichting van het fonds: doel, middelen en statuten moeten worden bepaald en vastgesteld. Een bankrekening moet worden aangevraagd. In 2022 zullen een reglement met daarin de beoordelingscriteria voor het toekennen van subsidies worden opgesteld, en verder natuurlijk de website, mailadressen en dergelijke. Hier hebben we nog wel even de tijd voor, het zonnepark van Sunvest in Cothen is het eerste park dat naar verwachting in april of mei 2022 stroom gaat leveren, het eerste bedrag zal dan een jaar later in mei 2023 worden gestort. De website van het fonds is intussen live, www.wijksomgevingsfonds.nl.

Stuurgroep Kromme Rijnlandschap (SKR en gemeente Wijk bij Duurstede)

De vereniging is al jaren vertegenwoordigd in de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap (SKR). Binnen dit initiatief van 5 gemeenten kunnen particulieren, veelal agrariërs, advies krijgen over de inrichting van hun erf. Ook is de SKR vaak betrokken bij de landschappelijke inpassing van nieuwe stallen of de aanleg van zonnevelden. Belangrijk punt daarbij is het borgen van de kwaliteit van het landschap.

Er is nog geen besluit over de actualisatie LOP Krommerijgebied 2021+. Dit landschapsontwikkelingsplan is belangrijk nu de gemeentelijke omgevingsplannen eraan komen, nu binnen U10-16 de pijler 'Groen en Landschap' het ontwikkelbeeld bepaald is en het programma 'Groen Groeit Mee' ingevuld wordt. Een actueel en duidelijk LOP helpt daarbij.

De uitvoering van de impuls voor aanleg en beheer van landschapselementen via het Platform Kleine Landschapselementen biedt kansen. Herstel en aanleg van nieuwe landschapselementen wordt betaald door de provincie én gesubsidieerd via het agrarisch natuurbeheer. Voor de gemeente Wijk bij Duurstede was € 50.000 beschikbaar van 2019 tot eind 2021. Die looptijd is nu verlengd tot 2023. Dit project wordt uitgevoerd door het agrarisch Collectief Utrecht Oost.

Ook vierde de SKR haar 45-jarig bestaan op 25 september met een fietsexcursie voor gemeenteraadsleden en een fototentoonstelling in de 5 gemeentehuizen. Deze excursie zal voor de nieuw gekozen gemeenteraden in 2022 worden herhaald.

Bevers en populieren

In het vroege voorjaar kregen we signalen dat het goed gaat met de beverpopulatie langs de Nederrijn, maar ook dat de dieren waren begonnen te knagen aan de 5 hoge karakteristieke populieren op de punt van de Gravenbol. Dat zijn natuurlijk forse bomen die niet zomaar geveld zijn, maar die wilden we toch liever niet kwijt. Het Utrechts Landschap kon niets doen, de bomen bleken eigendom van Rijkswaterstaat. Die bleek echter totaal niet gehecht aan de bomen, 'als ze worden omgeknaagd dan is dat maar zo'. Een groep vrijwilligers van de VNMW kwam daarop in actie.

Via wat relaties in Canada kwamen we er achter dat de bomen het beste kunnen worden beschermd met stevig gaas (geen kippengaas dus), een winkel in Langbroek kon dat leveren. Van betonijzer werden grondpennen gezaagd en gebogen en op een zaterdagmorgen gingen we aan de slag. Doordat veel boomwortels boven de grond lagen, er zit hier natuurlijk heel veel steen, was het nog een hele klus om de bomen goed in te pakken. Uiteindelijk is het gelukt, ook door grote brokken steen op het gaas te leggen.

Natuurlijk wilden we toen die bevers dan ook wel een keer zien, daarvoor werd een wildcamera opgehangen. Na een week zagen we wel veel wandelaars en ganzen, maar helaas geen bevers. Daarop hebben we de camera op een andere plek gehangen in de buurt van de burcht. Daar lukte het wel om een groot aantal leuke filmpjes van deze dieren te maken, die we op Facebook hebben gezet. Kijk bijvoorbeeld op www.facebook.com/vnmwbd/videos/2994635687524242. De wildcamera circuleert intussen binnen de vereniging, toch leuk om te zien wat er 's nachts in je tuin rondloopt.

Werkgroep Flora --- door Linda Horst

De floragroep heeft acht actieve leden, er zijn in 2021 drie enthousiaste deelnemers welkom geheten. De leden hebben ongeveer 160 uren besteed aan het inventariseren en vastleggen van flora.

In 2021 werden er drie excursies georganiseerd in de Steenwaard, groeve Kwintelooyen en de Gravenbol. De kerntaak is het inventariseren en monitoren van flora in de gemeente Wijk bij Duurstede.

Inventariseren van flora is een momentopname, het volgen van ontwikkelingen van vegetatie in de loop van jaren wordt monitoren genoemd. Het geeft meer inzicht hoe de vegetatie

reageert op zijn directe omgeving, abiotische factoren en op menselijk ingrijpen. We hebben enkele bijzondere gebieden en bermen van Wijk bij Duurstede in herhaling bezocht: de Nevengeul, het Vikinghofferrein, Lekdijk West, Romeinenbaan, Kortland en De Geer. Daar worden de waarnemingen jaar op jaar vastgelegd. Een van ons bezoekt het gebied meerdere malen per jaar, zodat er waarnemingen zijn van meerdere bloeiperioden. De andere leden van de werkgroep flora gaan dan ook meekijken en zo oefent eenieder zijn/haar vaardigheden in herkennen en determineren.

Een enkele keer wordt spontaan een andere nieuwe locatie gevonden waar iets bijzonders te zien is:

“Vandaag bezocht ik een bloemrijke rotonde met aan de ene zijde beemdkroon, geel en glad walstro, aardaker en veel kamgras. Ook aan de overzijde van de weg richting centrum vielen me enkele gunstig ontwikkelende vegetaties op. Vorig jaar was dat nog minder het geval, de twee resterende kwadranten leverden voornamelijk enkele algemene en ook echte storingssoorten op.”

Over het beheer van het openbaar groen valt heel wat te vertellen en het meeste is in mineur te beschrijven. Communicatie kostte veel tijd en ergernis. Er is weinig tot geen vooruitgang te melden. Het zogenaamde ecologisch maaibeheer dat per 2022 in gang gezet zou worden, laat zich slecht voorspellen. In ieder geval is er dan een nieuw maaibestek en een andere uitvoerder. In dit verslag geven we een impressie van enkele bijzondere bermen/terreinen.

Kortland

Anekdote van Hans: lof voor de enorme verspreiding van bijenorchis langs die zeer smalle berm. Er waren totaal zelfs 51 (!) bloeistengels van de Bijenorchis te bewonderen. Wat vooral opviel was dat de verspreiding van deze soort over Kortland aanzienlijk gewijzigd is. Hij gedraagt zich dus inderdaad als een pioniersoort, kort op een plek aanwezig en zich daarna elders uitzaaiend. Maar wel vooral ergens op Kortland.

De Geer

Vleeskleurige orchis

Moeraswespenorchis

De Geer is in 2021 driemaal geïnventariseerd in april, mei en juni. Totaal leverde dat een mooie soortenlijst op van 88 soorten, waarvan 28 met een natuurwaarde 3 of hoger. Dit is verklaarbaar uit veel potentie ter plekke en variatie binnen de brede grasbermen met overgangen naar oever en water. Er bestaan veel lokale verschillen in licht of schaduw, droger en natter. Verrassend waren dit jaar de bloei van zeker vijftig vleeskleurige orchissen, naast nog meer gevlekte rietorchissen. De moeraswespenorchis, die enkele jaren met één enkel exemplaar buiten de oeverzone gevonden was, bleek nu opeens een 30tal bloeistengels te vormen, maar werd helaas al half beschaduwd door riet en ruigte. Veldgerst, moeraswederik en kleine ratelaar verschenen zeer lokaal, net als de gele morgenster, kamgras, beklierde ogentroost en een echte koekoeksbloem. Uitbundig veel heelblaadjes en veel algemenere soorten.

Spijtig is om te zien dat de oeverzone voor een toenemend deel verruigd is met veel oprukkend riet, elzenopschot en jonge wilgen. Dit zou via beheer opgelost moeten worden. Ook diepe rijsporen in de vegetatie zijn een terugkerend probleem.

Het Vikinghof terrein

In 2021 is door enkele leden van de florawerkgroep van de VNMW op verschillende data inventarisatie uitgevoerd van de vegetatie.

De belangrijkste data waarop is geïnventariseerd: 14 mei, 8 juli en 24 juli. Daarnaast is op vele momenten een vluchtige blik geworpen op de vegetatie met als doel het vinden van nog niet waargenomen soorten.

Opvallende waarnemingen:

Rondbladig wintergroen, Hondskruid, Bosaardbei, Veldsalie, Duits viltkruid, Dwerg viltkruid, Bleekgele droogbloem, Kleine leeuwenklauw, Oranje havikskruid, Veel exemplaren van de Riet-/Gevlekte Orchis

Deze soorten groeien, op Hondskruid na, alle in de sleuf, het langwerpige en verdiepte deel. Dit gedeelte van het Vikinghof terrein is een aantal jaren geleden verdiept en daardoor ontstond er een gehele nieuwe situatie. D.w.z. een kale uitgangssituatie van een voedselarme kiezelrijke zandgrond, een voormalige rivierbedding kwam aan het oppervlak terwijl de voedselrijke bovenlaag werd afgevoerd. Veel pioniers-soorten grepen hun kans: Beide viltkruiden, maar ook Oranje havikskruid, Sintjanskruid, Vijfvingerkruid, Wilgenroos, Basterd wederik s.l., Gewoon struisgras, Zomprus, Riet en (Dauw)Braam breiden zich snel uit. Ook houtige gewassen wisten deze situatie snel te benutten: Wilg, Berk en Els kwamen in razend tempo op. Na de vruchtzetting van de Berk lag de bodem van de geul bezaaid met een forse laag zaden van deze soort.

Dwergviltkruid

Rondbladig wintergroen

Bleekgele droogbloem

De Romeinenbaan

Op de Romeinenbaan werden in juni en juli 2021 65 plantensoorten geteld, waarvan 22 bijzondere. Aardaker, agrimonie, ratelaar en marjolein in een enorme bos, knolboterbloem, ringelwikke, kamgras, veldlathyrus, Sint-janskruid en veel rolklaver. Zelfs hazenpootje. Dat zegt wel wat. Veel grassen die we niet allemaal op naam kunnen brengen.

Het ingezette veranderde maaibeleid heeft hier wel vruchten afgeworpen. Er wordt bij elke maaibeurt een derde deel niet gemaaid. Dat heet alternerend, omdat bij een volgende maaibeurt een ander deel niet gemaaid blijft. Zo rouleert het niet gemaaide deel steeds en blijft in de winter altijd een ander deel "overstaan". Dat is dan de kraamkamer voor larven en eitjes van insecten. Ook voor de flora bestaat er een grotere kans op verspreiding en overleving. Wat dit betekent voor bijen, vliesvleugeligen, vlinders, sprinkhanen, slakken, wormen, en andere insecten weten we niet. Of de groep amfibieën profiteert is onbekend. Een grote wens is dat nieuwe vrijwilligers deze populaties in kaart kunnen brengen. Studiegroep voor de toekomst?

De Nevengeul

In 2021 is het terrein in de Noorderwaard gelegen langs de Kromme Rijn en de Prins Hendrikweg een aantal keren bezocht voor het uitvoeren van een floristische inventarisatie. De inventarisaties zijn uitgevoerd op 22 mei, 9 juni, 28 juli en 11 augustus en uitgevoerd door Klaas Everards en enkele leden van de Flora-werkgroep van de VNMW.

In de Nevengeul is een voetpad aangelegd dat zeer frequent wordt gebruikt als honden uitlaatplaats. Langs de randen van de geul is op veel plaatsen afrastering geplaatst om oeverrecreatie te voorkomen. Een groot deel van het terrein wordt gemaaid, voor een nog groter deel, d.w.z. langs de randen van het terrein gebeurt dat niet en daar treedt sterke verruiging op van vooral grassen en bijvoet.

De groei van vele plantensoorten is overweldigend, het zijn vooral algemene soorten die het goed doen op voedselrijke grond: Boterbloemen, Herderstasje, Gewone hoornbloem, Haag- en akkerwinde, Gestreepte witbol, Duizendblad, etc. Langs de oever van de Nevengeul treedt meer variatie op en domineren de helofyten: Riet, Egelskop, Liesgras, Lisdodden, maar ook lokaal Harig wilgenroosje, Gele waterkers, Watermunt, verschillende Russen en Zeggen.

Het aantal waargenomen soorten is redelijk groot: Over de gehele inventarisatie periode zijn 125 soorten waargenomen, zoals eerder vermeld over het algemeen "gewone" soorten. Desalniettemin is het vermelden waard van het voorkomen van een aantal minder algemene soorten: Hangende zegge, Wilde marjolein, Beekpunge en Dolle kervel.

N.B. Onlangs, in het late najaar is de ruigte langs de buitenranden van het terrein gemaaid of is de grond gecultiveerd? Misschien is hier grond uit de poel opgelegd. De dichtgegroeide poel is compleet geschoond, verdiept en de zijn afgegraven. Veel opschot aan bomen is omgezaagd en de wortels weggehaald. Er mag weer nieuw leven beginnen. Het gebied zal gebaat zijn bij een goed doordacht beheerplan gericht op oevers bestaande en zich ontwikkelende natuur kwaliteiten.

De bloemenweide

Enkele vrijwilligers van de VNMW hebben weer hun best gedaan. De bloemenweide langs de Kromme Rijn in de Noorderwaard wordt elk najaar handmatig ecologisch beheerd. Er is gemaaid, gehooit en zelfs met de zeis gewerkt. Het overdadige bramenstruweel wordt teruggedrongen. Een derde deel dat er kwalitatief goed uit ziet, wordt niet gemaaid. Dat is goed voor resterende insecten, rupsen, larven, eitjes, spinnen; het is een kraamkamer voor volgend jaar.

De naam bloemenweide blijkt niet zo goed gekozen. Het is eerder een kruidenrijk grasland. Het streven is een autonome ontwikkeling van gebiedseigen soorten kruiden en grassen op voedselrijke grond. Aangepast extensief beheer zonder enige bodemverstoring.

Het is begrijpelijk dat veel mensen liever een bloemenzee zien. De meest bloemrijke zaadmengsels introduceren uitheemse soorten en cultivars, met helianten, cosmea en korenbloemen. Volgens FLORON leidt deze floraverversing uiteindelijk tot een afname van de biodiversiteit, het geeft weinig voordeel voor insecten, hoge kosten en bodemvoorbewerking, waarbij bodembewerking nadelig is voor bodemfauna.

Dit jaar was er een overdaad aan margrietten. Maar daartussen ook rolklaver, peen, wikkes en ratelaar, zelfs knoopkruid, cichorei en klein streepzaad, kamille en natuurlijk veel algemene soorten. Er is langzame vooruitgang. De gemeente heeft na aandringen enkele bordjes geplaatst met tekst, zie foto.

Werkgroep heemtuin --- door Lex Kramer, Karin Menken en Hennie Hadderingh

Januari

Terwijl de eerste sneeuwkllokjes in bloei staan werkten twee vrijwilligers van de knotploeg in de heemtuin. Eén van de vier knotwilgen naast de meander is geknot. Ieder jaar wordt er één (of twee) geknot, zodat alle stadia van de knotcyclus zichtbaar zijn. Ook is op de wilgengriend het middelste derde deel weer terug gezet. Jos en Lex hebben de Schietwilgen aan de voet van de Dijkhelling gesnoeid.

+Februari

In ons gebiedje “De Griend” zijn de 5 stobben aan de slootkant teruggezet. En met dat ijs, konden we ook het oude riet wegschoffelen dat vanaf het wandelpad je het zicht op de heemtuin ontnemt.

Maart

Er zijn mooie gele stekken wilg gezet langs de rand van de meander en de sloot en ook op het paadje naar het eiland, zodat mensen hier minder makkelijk naartoe gaan. Lex heeft bij de gemeente een voorstel gedaan met betrekking tot het bijplanten van verschillende soorten bomen en struiken in het bosplantsoen.

De stinzenhoek staat er fleurig bij, er bloeien nog steeds de narcissen en verder witte bosanemonen, gele bosanemonen, paarse bosanemonen, vingerhelmbloem, blauwe scilla's, scilla luciliae (wit), gevlekt longkruid, maarts viooltje, lenteklokjes. Het blad van de daslook is er ook al volop met hier en daar bloemknoppen.

Er werd op gepaste afstand in de heemtuin gewerkt. Het onkruid op de paadjes en dode stengels uit de kruidentuin werden verwijderd. We zien het eerste groen van veel plantjes alweer boven de grond uitkomen. Op de muur stond de koffie met een koekje voor het grijpen, zodat we allen een kopje koffie konden halen, ook op gepaste afstand.

April

We keken samen rond in het bosplantsoen wat vorige keer geschoond is en we hebben verdere plannen besproken.

Op verschillende plaatsen is weer het nodige opgeschoond, klimop en brandnetel verwijderd, Oude takken en tuinafval van achterburen weggehaald evenals de klimop achter in het bosplantsoen. In de kruidentuin zijn de open plekken weer opgevuld met nieuwe plantjes.

We hebben we een haag geplant langs het kale hek bij de tuinen van de burens. Op de foto's spit Kees en plant Agatha. Totaal 33 boompjes/struikjes.

In april was de gemeente twee weken aan het werk in de heemtuin. De brug is helemaal vernieuwd. De trap heeft nu twee leuningen. De steiger aan de poel is vernieuwd en aan de overkant van het pad is aan de meander ook een steiger gemaakt. Zo kan het waterleven aan beide kanten van het pad bestudeerd en vergeleken worden.

Mei

Door de overvloedige regen staat alles er overvloedig bloeiend en sappig groen bij. De kruidentuin is onder handen genomen, de hagen zijn van onkruid ontdaan en onkruid is verwijderd van het schelpenpadje.

In het nat hooiland staat in de rand de echte koekoeksbloem volop te bloeien. Ook het knikkend nagelkruid bloeit en we ontdekten beekpunge.

De heemtuin ziet geel van de boterbloemen en streepzaad, verder staat er veel beemdooievaarsbek, gewone ereprijs, donkere ooievaarsbek, een enkele akelei en langs een aantal randen fluitenkruid. Het is een feest aan kleuren.

De kruidentuin staat er goed bij met grote bloeiende planten als smeerwortel, valeriaan, wede en bieslook. Karin en Jettie werkten weer in de kruidentuin, waar ook enkele nieuwe kruiden geplant en verplaatst zijn

Kees ging verder met het ontdekpad dat we aanleggen voor de kinderclub van “Natuurlijk heel leuk”. Het ontdekpad sluit niet aan op de padenstructuur en is dus alleen tijdens een begeleide excursie bereikbaar. Jos en Kees kruiden de houtsnippers van de Hoge Hoffweg naar het pad, storten daar de snippers, waarna Lex het pad egaliseerde.

Jos zorgde dat de hagen langs de Hoge Hoffweg klimopvrij blijven en ging daarna verder met het snoeien van de heggetjes in de kruidentuin.

Lex zorgde dat het nieuw geplante bosplantsoen langs het hek met onze burens bewaterd werd. De dagkoekoeksbloem staat te bloeien op de bloemenheuvel en elders in de heemtuin.

Juni

Ook tijdens zonovergoten ochtenden werd er in de heemtuin gewerkt. Onkruid wieden in de kruidentuin, gemaaid gras langs de randen wegharken, takken snoeien langs de paadjes en water geven van de nieuwe aanplant in het bosplantsoen.

De graanakker staat er fleurig bij met gele herik, rode klaprozen, de eerste bolderikken en blauwe korenbloemen.

Juli

Hennie haalde weer ongewenste begroeiing weg in het elzenbroekbos.

Agatha haalde uitlopers weg van de perenbomen, Connie maakte de paadjes in de kruidentuin schoon en Karin zorgde dat een wandelpad weer beloopbaar werd door overhangend groen weg te knippen en hielp Lex daarna met het wegnippen van oprukkend riet bij de meander.

Er staat veel in bloei in de heemtuin! In de kruidentuin staan de verfbrem, moerasspirea en zeepkruid volop te bloeien. Op de overgangen in de heemtuin zie je mooie stroken paarse beemdooievaarsbek, witte moerasspirea en in het nat hooiland kattenstaarten met witte spikkels wilde bertram. Ook de grote wederik bloeit!

Augustus

De gemeente maaide de perenboomgaard. De haagjes in de kruidentuin zijn gesnoeid, en uiteraard ging het verwijderen van onkruid uit de kruidentuin voortdurend door. Ook de rozen aan de achterkant van de muur werden vrijgemaakt van gras. Ze doen het daar goed.

Kees heeft een begin gemaakt met het verwijderen van de overmaat aan esdoorns, veel kleintjes, maar ook enkele forse exemplaren zijn inmiddels omgezaagd. Het is de bedoeling meer diversiteit aan bomen en struiken hier aan te planten.

September

Elke week waren er wel enkele vrijwilligers actief. Het weghalen van onkruid is uiteindelijk een continue proces. Bovendien hebben elke week wel enkele esdoorns onder de handen van Kees het loodje gelegd.

De nieuw aangeplante meidoornhaag vrijgemaakt van hegge winde, paden van onkruid ontdaan en vrij gemaakt van overhangende takken.

Oktober/November

In oktober is de akker ingezaaid.

Uiteraard werd de kruidentuin bijgehouden al is daar niet zoveel werk meer als er weinig onkruid meer groeit. Er is nog een aantal esdoorns weggezaagd en het ontdekpad is weer vrijgemaakt

December

Vrijwilligers van de werkgroep Landschapsbeheer kwamen 2 van de 4 knotwilgen knotten. En er is weer 1/3 deel van de griend terug gezet en overtollige begroeiing is verwijderd. De vrijwilligers van de heemtuin maakten zich nuttig door de gesnoeide takken af te voeren. Bij de kassen van de overbuurman hebben we daarna met de hele groep koffie gedronken.

Tijdens het jaar 2021 werkten op alfabetische volgorde in de heemtuin:

Agatha, Anne, Connie, Hennie, Jettie, Jos, Karin, Kees, Lex. Met de laatste als coördinator van de werkgroep. Samen besteedden ze ongeveer 390 uren aan het werk in de heemtuin.

Samenstelling van dit jaarverslag door Lex, Karin en Hennie

Op onze facebookpagina was ook regelmatig wat te lezen over de heemtuin.

Werkgroep landschapsbeheer – Hennie Hadderingh

Organisatie naast Hennie als coördinator: Veronique, Sjaak, Aad en Linda.

Winter/voorjaar 2021

We waren gewend op de eerste zaterdag van het jaar bij de familie Bakker aan de Bovenwijkerweg te gaan knotten. Een mooie gastvrije locatie, waar die eerste zaterdag traditiegetrouw werd afgesloten met glühwein. Maar zo niet dit jaar. Het coronavirus belemmerde het samenkomen met de hele groep knotters.

Het jaar werd afgetrapt op een locatie die we al heel lang in onderhoud hebben: de oude knotwilgen (volgens zeggen meer dan 100 jarige) achter Romeinenbaan 210.

De bewoners die daar het huis van de heer van Rooijen hadden gekocht lieten ons graag weer komen om de wilgen te knotten. Er zat veel sleepwerk in om alle takken naar achter in het land te brengen. Maar de eigenaar hielp goed mee en de takken hadden een goede bestemming: ze werden door een dierentuin opgehaald.

Er waren ook twee nieuwe adressen, naast elkaar gelegen aan de Langbroekerdijk.

Net als aan de Romeinenbaan hebben we op elk van de adressen meerdere dagen gewerkt, vanwege het coronavirus steeds in groepjes van 4 knotters. De materiaalwagen kon gelukkig op al die adressen op het erf blijven staan.

Dagelijks werden er meerdere wilgen geknot. Na enkele dagen moest het werk onderbroken worden vanwege de ruime regenval en een veel te nat land.

Nadat een dag of 14 later het werk weer werd hervat, moest een week later vanwege sneeuw en vorst weer een pauze worden ingelast. Maar toen ongeveer een maand na de eerste werkdag aan de Langbroekerdijk nog 3 dagen was gewerkt, was ook alles wat er op het programma stond afgewerkt.

Daarna hebben wij ons nog een ruime week uitgeleefd bij de knotwilgen van de familie de Wit aan de Gooijerdijk.

De laatste klus van het seizoen was de Aalswaard. Met de vriendelijke medewerking van de woonbootbewoners kon ook daar de materiaalwagen op de locatie blijven staan.

Op 4 maart was na 8 werkdagen in kleine groepjes ook de Aalswaard helemaal afgewerkt.

Door de coronaregels was niet alleen het werken in kleine groepen nodig, maar konden we ook niet gezamenlijk koffiedrinken en konden we door de boomeigenaren aangeboden consumpties niet aannemen. Het was een seizoen van eigen drankjes meebrengen.

Behalve het knotten waren er nog wat andere werkzaamheden. Begin januari waren twee van onze vrijwilligers actief in de heemtuin. En enkele van onze werkgroepleden snoeiden op de prachtige gele griend van Sandenburg.

Ook het planten van heggenstruikjes is ons niet vreemd, o.a. het aanvullen van de Noorderwaard vlechtheg.

Er werden in dit deel van het jaar 414 uren besteed aan de werkzaamheden. Totaal waren 22 vrijwilligers één of meer ochtenden aan het werk. Totaal werden 221 wilgen geknot. Andere activiteiten, snoeien, planten en organisatie, waaronder ook werkzaamheden op Landgoed Leeuwenburg vroegen totaal 228 uren. Daarmee waren 8 vrijwilligers één of meer keren aan het werk.

Zomeractiviteiten

Bij het begin van de zomer volgde Aad de bosmaaiercursus en gingen Hennie en Klaas Jan naar de cursus Veldhulpverlening.

In juni werden onze ladders weer gekeurd en gelukkig weer vrijwel allemaal goedgekeurd.

In de loop van de zomer snoeiden we verschillende heggen, waaronder de vlechtheg in de Noorderwaard. De vlechtheg op Rhijnestein stond voor ons te dicht bij de mais en is door anderen gesnoeid. Op het landgoed Rhijnestein was wel het nodige te snoeien. Onze vrijwilligers snoeiden daar de taxus- en beukenhagen. Dat was een behoorlijke klus, een flink aantal meter en een hoogte van 1.80 m.

Tussendoor werkten onze vrijwilligers mee bij het hooien op de bloemenweide en bij het maaien van de klompenpaden.

In september was het tijd voor de heg in Cothen en de heggen in de Geer. In Cothen was de heg rond de boomgaard eerder in het jaar door de gemeente fors terug gesnoeid. Bij de snoeibeurt door onze werkgroep hebben we ook zoveel mogelijk van de ondergroei bij de heg weggehaald.

Bij het snoeien van heggen waren 15 vrijwilligers één of meer keren actief. Totaal werden er 203 uren aan het heggen snoeien besteed.

Vier vrijwilligers besteden gezamenlijk 16 uren aan het opschonen van de wilgen in het buitengebied

Aan organisatie, planning, ladderkeuring, onderhoud en verplaatsen van de materiaalwagen en ziekenbezoek werden ca 18 uren besteed.

Dat betekent dus een totaal van 237 uren vrijwilligerswerk.

Najaar

Ook in deze periode maakten we weer gebruik van de door het LEU gegeven cursussen. Aad Jan volgde een opfriscursus motorzagen en Sjaak en Aad gingen naar de basiscursus. Na het wegvallen van Gerrit Jan en Paul als motorzagers, zijn we nu weer op sterkte.

Half oktober begonnen we het seizoen met de knotwilgen in de uiterwaarden bij de Lekdijk. Altijd een arbeidsintensieve locatie omdat alle takken naar bovenaan de dijk gesjouwd moeten worden. De wilgen worden hier om en om geknot, met de bedoeling ze iedere twee jaar te snoeien. Vorig jaar was dat niet gelukt vanwege het coronavirus, maar nu konden we weer met volle kracht aan het werk. In twee dagen waren we weer halverwege de lange rij. Alles helemaal afgewerkt, de zwaarste takken met de motorzaag.

Op de eerste zaterdag in november hielden we de natuurwerkdag op het Wolvengat. Met 42 deelnemers, waarvan 22 uit onze eigen gelederen werden rondom vrijwel alle wilgen geknot.

We komen al sinds jaren iedere twee jaar de natuurwerkdag op deze locatie vieren, niet in de laatste plaats vanwege de gastvrijheid en goede verzorging door John en Caroline.

Ook een terugkerend gebeuren is het knotten van de forse wilgen langs de Kromme Rijn bij de Groenewoudseweg. Niet alleen de hoogte van de wilgen is daar een uitdaging, maar ook het aanleggen van de takkenril.

Eind november was het herfstweer toen we het opschonen van de singel bij Van Tilburg aan de Ossenwaard op het programma hadden staan. Na enige aarzeling of we het vanwege de vervelende miezerregen wel door zouden laten gaan, zagen we dat er toch mooi 12 vrijwilligers kwamen opdagen. Onze groep laat zich niet zomaar door een beetje regen weerhouden. De singel is totaal zo'n 600 meter, daarvan we bijna 1/3 deel ondanks de natte omstandigheden gedaan hebben.

In de rest van de singel groeien nogal veel bramen, wat het opschonen tot een lastig karwei maakte. Met bosmaaier en handwerk is het toch gelukt om het hele stuk van bramen te ontdoen, zodat er voor het komende jaar nog wat prettiger snoeiwerk overblijft.

Ook in november waren we aan het werk voor Staatsbosbeheer met het terugsnoeien van de begroeiing lang een van de paden.

In december werd het gebruikelijke werk in de heemtuin gedaan.

Ook werden er deze maand nog verschillende ochtenden besteed aan het knotten van de wilgen aan de Landscheidingsweg bij de familie De Vries en aan de Lekdijk. Bij de eerste weer met een uitstekende catering door de bewoner en op de laatste locatie met de koffie (op 1,5 meter) vanuit de eigen groep en met soep van Henk Kroese.

Bij de laatste locatie, bij de Steenen Brug, kort voor de kerstdagen moesten we weer overstappen in knotten in kleine groepjes omdat er door de overheid weer beperkingen werden gesteld aan het aantal mensen dat samen mocht zijn.

Het aantal verplaatsingen van de materiaalwagens hebben we behoorlijk kunnen verminderen door de kar op het erf van de werklocatie te laten staan of meteen naar de volgende locatie te brengen. Het is heel fijn dat we daarvoor ook steeds alle medewerking krijgen van de eigenaren van de te snoeien bomen.

Helaas hebben wij dit jaar door de coronamaatregelen geen leerlingen kunnen begeleiden, die andere jaren bij ons hun maatschappelijke stage lopen.

Aan het eind van het seizoen vragen we bij de locaties waar we gewerkt hebben een bijdrage voor de kas van de vereniging. De opbrengst daarvan was over het seizoen 20/21 ruim € 1000,-.

Er werden in dit najaar 861 (waarvan 114 uur door gastsnoeiers) uren besteed aan de werkzaamheden. Totaal waren 41 vrijwilligers één of meer ochtenden aan het werk, met daarnaast op de natuurwerkdag nog ruim 20 gasten. Totaal werden 137 wilgen geknot en 1100 meter singel en bosrand opgeschoond

Aan andere activiteiten en organisatie werden nog eens 12 uren besteed.

Totaal betekent dat 873 uren vrijwilligerswerk.

Alles opgeteld komen we in 2021 op: 1752 uur, 558 wilgen en 42 actieve vrijwilligers.

Werkgroep Natuureducatie --- door Nancy Rietveld, Gonny Olthof en Aukje Boer

Ondanks de beperkende maatregelen in verband met corona kijken we met een goed gevoel terug op 2022. De start van het samenwerkingsprogramma Groen doet Goed in Wijk bij Duurstede dat we hebben opgezet met De Wijkse Moestuin en de Kinderboerderij De Vliert en dat is uitgevoerd door Natuurlijk heel leuk is veelbelovend. Alle natuureducatieve activiteiten voor kinderen van de vier partnerorganisaties zijn in één jaarprogramma samengebracht. Van dit jaarprogramma is een kalender gemaakt die digitaal verspreid werd via de website van Groen doet Goed in Wijk bij Duurstede, www.groendoetgoedinwijk.nl en via social media. Daarnaast is de kalender gedrukt en opgehangen bij de partnerorganisaties op hun locaties, bij winkels, gemeentehuis, bibliotheek en bij enkele scholen en BSO-organisaties.

In het jaarprogramma zijn zes natuuractiviteiten opgenomen die Natuurlijk heel leuk voor onze vereniging heeft uitgevoerd, namelijk:

- 28 januari: Tuinvogeltelling
- 17 maart: Boomfeestdag
- 13 juni: Slootjesdag
- 11 juli: Tuinvlindertelling
- 28 augustus: Nacht van de Vleermuis
- 6 november: Natuurwerkdag

In het totaal hebben 818 kinderen en 155 volwassenen deelgenomen aan één of meer activiteiten uit het gehele programma Groen doet Goed in Wijk bij Duurstede. Aan de activiteiten van VNMW-IVN Wijk bij Duurstede hebben 94 kinderen en 80 volwassenen meegedaan. Bij de eerste twee activiteiten van het jaar maakten de coronamaatregelen het onmogelijk om de activiteiten fysiek uit te voeren. Daarom is toen overgeschakeld op een digitale opdrachten via de net opgestarte social media van Groen doet Goed in Wijk en VNMW-IVN.

Tuinvogeltelling op 28 januari 2021

Met name bij de Tuinvogeltelling zorgde de coronamaatregelen ervoor dat er geen fysieke activiteit georganiseerd kon worden. Op de net opgestarte social media van Groen doet Goed in Wijk werden om de paar dagen natuuractiviteiten geplaatst met een oproepje om foto's, tekeningen of knutsels te maken rondom het thema tuinvogels. Helaas maakte de onbekendheid met Groen doet Goed in Wijk op dat moment dat er maar weinig deelnemers waren. Maar in enkele weken groeide het aantal volgers op Facebook wel uit naar 80 personen. En uiteindelijk was er toch een mooie inzending van een geknutseld vogelhuisje en kreeg degene die het gemaakt had een leuk cadeautje.

Boomfeestdag op 17 maart 2021

Ook de Boomfeestdag kon niet uitgevoerd worden zoals samen met gemeente en scholen in de Noorderwaard was voorbereid. Uiteindelijk is gekozen voor het maken van een boomkweekpakket met handleiding, waarmee kinderen zelf thuis een boom/struik konden opkweken. De boomkweekpakketten konden besteld worden bij Natuurlijk heel leuk. Met twee maatschappelijke stagiaires van het Revisus werden de 44 bestelde

pakketten samengesteld. Van deze 44 pakketten gingen er 15 naar De Werkschuit en de rest naar kinderen uit diverse gezinnen in Wijk bij Duurstede. Op 5 april konden ze worden opgehaald bij het Wijkse Voedselbos van Natuurlijk heel leuk.

IVN-Slootjesdag op 13 juni 2021

Op een stralende zondag in juni ontvingen vijf vrijwilligers van VNMW-IVN en twee begeleiders van Natuurlijk heel leuk 18 kinderen en 18 volwassenen bij de stadsvijver in het centrale stadspark in Wijk bij Duurstede. De kinderen en hun ouders konden een parcours volgen rondom de vijver van verschillende opdrachtjes. Zo konden ze onder andere uiteraard waterbeestjes zoeken en bestuderen, tekeningen maken, eenden spotten, waterpeil meten en een grappig walnootbootje maken. Aan het eind van het parcours kregen de kinderen een mooi certificaat van deelname van IVN en wat lekkers voor onderweg terug naar huis.

Vlindertelling op 11 juli 2021

Voor de natuuractiviteit rondom de Landelijke Vlindertelling hebben we de Heemtuin als locatie gekozen. Het was een prachtige, warme dag en er waren dan ook meerdere verschillende vlinders te zien. Helaas kwam er maar 7 kinderen en 6 volwassenen af op deze activiteit, maar degenen die waren gekomen hebben zich vermaakt met meerdere activiteiten, zoals een speurtocht door de Heemtuin naar vlinders, het zoeken naar aanwijzingen van de aanwezigheid van vlinders en andere kleine dieren, het knutselen van een vlinder en zelf geschminkt worden tot vlinder. Voor de twee vrijwilligers van VNMW-IVN en twee begeleiders van Natuurlijk heel leuk was het ondanks de lage opkomst toch een fijne dag op een speciale plek in Wijk bij Duurstede.

Nacht van de Vleermuis op 28 augustus 2021

Op een mooie nazomeravond gingen wel 15 kinderen en 25 volwassenen op pad om vleermuizen te spotten bij de Kromme Rijn vanaf het Wijkse Voedselbos van Natuurlijk heel leuk. Blijkbaar spreekt het kleine beestjes nog heel veel mensen tot de verbeelding, want het was een onverwacht grote opkomst. De kinderen begonnen met het knutselen van een vleermuis, die met een touwtje aan een lange stok werd verbonden. Daarmee hadden we gelijk een grote zwerm vleermuizen te pakken. En

de kinderen leerden gelijk iets over het uiterlijk van de vleermuis met zijn specifieke vleugels, poten, ogen en oren. Daarna volgde deskundige uitleg van twee vleermuisexperts van VNMW-IVN en gingen we in het halfdonker op pad langs de waterlijn met batdetectors. Heel spannend en interessant. De avond werd afgesloten met wat lekkers rondom om kampvuurtje. De kinderen en ouders hadden genoten.

Natuurwerkdag op 6 november 2021

Terwijl de knotploeg aan het knotten was, vochten 9 kinderen en 16 volwassenen de wilgentenen tot lage borderafzettingen bij de nieuwe aanplanting bij de natuurlijke speelplek in het centrale stadspark in Wijk bij Duurstede. In de borders waren de dag ervoor tijdens de schoolnatuurwerkdag door leerlingen van Het Anker drie fruitbomen geplant en een groot aantal struiken. Tijdens de natuurwerkdag op 6 november werd dit verder aangevuld met nog meer struiken en vaste planten met een hoge waarde voor mens en dier als voedsel, schuilplek of voor de zintuigen. Deze natuurlijke

speelplek is de eerste plek in een serie van meerdere speelplekken in de drie kernen van Wijk bij Duurstede, die ontworpen en aangelegd worden door Natuurlijk heel leuk. Bij elke natuurlijke speelplek wordt ook veel groen aangeplant ter bevordering van de biodiversiteit in het openbare groen. Het onderhoud zal worden uitgevoerd door de vrijwillige beheergroep van Natuurlijk heel leuk samen met omwonenden van de speelplekken.

Ureninzet

Natuurlijk heel leuk krijgt een door de ledenvergadering vastgesteld bedrag van €1000 voor het uitvoeren van de natuureducatie-activiteiten. Daarnaast zetten vrijwilligers van de vereniging zich in. Berekende ureninzet bij drie activiteiten: **40 uur**.

Werkgroep Opggeruimd Wijk--- door Alfred van Kessel en Marijke Molmans

De werkgroep Opggeruimd Wijk is in 2021 in aantal deelnemers gegroeid van 74 naar 115 deelnemers. De leden van de werkgroep hebben allemaal een stukje van onze buitenruimte 'geadopteerd' om door het jaar heen vrij te houden van zwerfvuil. Dit jaar zijn we één keer gezamenlijk in actie gekomen tijdens de World Cleanup Day in september. We stemmen regelmatig af met de betrokkenen binnen de gemeenten. Dit jaar betrof dat de invoering van DIFTAR, de gemeentelijke voorlichtingscampagne om zwerfvuil te verminderen en het nieuwe afvalbakkenplan.

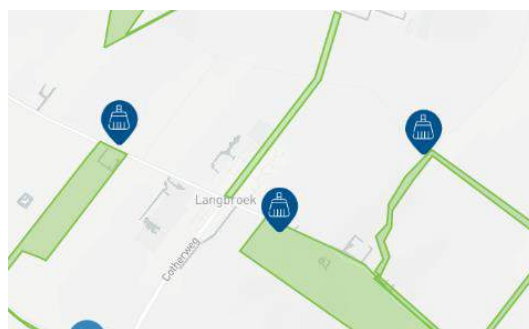
De inzet van de deelnemers van deze werkgroep

Het resultaat van de inzet van de 115 deelnemers is duidelijk te zien in onze directe leefomgeving. Greppels en bermen die enkele jaren geleden nog regelmatig ontsiert werden door het zwerfvuil liggen er nu vaak schoon bij. En dat is in de eerste plaats goed voor het milieu. Plastic, peuken en blik verontreinigen de bodem en het grondwater.

Nieuwe deelnemers krijgen een afvalgrijper, een afvalzakring en een hesje met de opdruk Wijk Schoon Gewoon in bruikleen. Daarnaast ontvangen ze handschoenen en een rol speciale afvalzakken. Het adoptiegebied van de deelnemer tekenen we in op de webkaart van Supporter van Schoon (voor een indruk; zie onderstaande plaatjes, niet alles past er op). Bij aanmelding van nieuwe deelnemers kijken we welk stukje van de gemeente nog niet is 'geadopteerd'. Wil je zelf een blik werpen op deze kaart, ga dan naar [deze website](#) (ctrl+klik).

De opruimgebiedjes in Cothen

De opruimgebiedjes in Langbroek

De opruimgebiedjes in Wijk bij Duurstede

De totale uren-inzet van deze werkgroep schatten we op 2210 uur in 2021. Daarbij gaan we uit van 1 uur in de twee weken door gemiddeld 85 deelnemers.

App-groep

De deelnemers gaan meestal individueel aan de slag, maar het kan ook gezellig zijn om samen met een andere deelnemer de handen uit de mouwen te steken. Daarom hebben we op voorstel van een van de deelnemers een app-groep opgezet. Een deelnemer doet een voorstel in de groep met plaats en tijdstip en de anderen kunnen erop reageren.

Opruimactie Gravenbol

In de winterperiode is er na de hoogwaterperiode veel afval op de oevers van de Nederrijn achtergebleven. Met een flinke club vrijwilligers hebben we op zaterdag 6 maart een grote hoeveelheid opgeruimd. Het terrein lag er na die actie weer netjes bij.

De **Landelijke Opschoondag** die jaarlijks in maart door Nederland Schoon wordt georganiseerd, had dit jaar vanwege de Corona-beperkingen een individueel karakter.

De dag werd nu gepromoot met de slogan 'word weer verliefd op je buurt'. Iedereen werd uitgenodigd op deze dag in de eigen woonomgeving zwerfvuil op te ruimen. Als werkgroep hebben we ook onze deelnemers ook hiertoe uitgenodigd.

Van de **World Cleanup Day** van 18 september hebben we wel een leuke gezamenlijke activiteit kunnen maken. Zo'n dertig enthousiastelingen kwamen rond half tien naar de gemeentewerf voor de start, en onze burgemeester Iris Meerts was er één van. Wethouder Wil Kosterman gaf de aftrap voor deze actie en dankte de deelnemers voor hun inzet. Na uitleg en indeling van de opruimgebiedjes ging iedereen aan de slag, binnen de bebouwde kom of op de oever van de Lek.

Ook de Kanovereniging Dorestad, Scouting Sealions en watersportvereniging Rijn en Lek hebben aan deze dag deelgenomen, iedere organisatie vanuit de eigen locatie. De opruimgebieden langs de oevers zijn vooraf met hen afgestemd.

Burgemeester Iris Meerts en Marijke in actie; 'heel veel peuken'

De jongste deelnemer samen met zijn oma in actie

de buit van deze actie

Extra inzet op de Markt

Enkele deelnemers van de werkgroep vormen een groepje dat één keer per week op de Markt zwerfvuil opruimt. Dit groepje is sinds december actief. Ze houden goed bij hoeveel er wordt verzameld en dat wordt vastgelegd op de foto.

Op basis van de resultaten bekijken we in 2022 het effect van deze inzet en stemmen we met de gemeente af hoe we de bedrijven op de Markt beter kunnen betrekken bij het voorkomen en bestrijden van afval.

Wijk Schoon Gewoon is de slogan die door de gemeente en onze werkgroep wordt gebruikt om aandacht voor een schone leefomgeving te vragen. De deelnemers hebben een hesje met deze opdruk en verder vind je deze boodschap ook terug op afvalbakken en op de auto's van de gemeente.

Afstemming met gemeente

Dit jaar is intensiever dan in andere jaren afgestemd met vertegenwoordigers van de gemeente. Drie onderwerpen stonden daarbij centraal; de invoering van DIFTAR, een nieuw afvalbakkenplan en de campagne zwerfafval.

Op 1 april heeft de gemeente het gedifferentieerd tarief (DIFTAR) voor huishoudelijk afval ingevoerd. Dat betekent dat je als inwoner, naast een vast bedrag, ook apart betaalt voor de keren dat je de restvuilcontainer aanbiedt.

Veel deelnemers van de werkgroep hebben meegewerkt om het effect te meten: twee maanden voor de invoering tot en met twee maanden erna is de hoeveelheid ingezameld afval genoteerd. En we hebben geen noemenswaardig verschil geconstateerd, en gelukkig maar.

De gemeente heeft onze werkgroep de volgende oplossing aangeboden. Alle deelnemers hebben speciale afvalzakken ontvangen. Volle zakken kunnen ze melden bij de gemeente, waarna deze door Serviceteam Wijk worden opgehaald. Hiermee wordt voorkomen dat de vrijwilligers met extra kosten te maken krijgen.

Binnen het gemeentelijk apparaat is geconstateerd dat het afvalbakkenbestand wel een kwaliteitsverbetering mag hebben. Er zijn in de afgelopen jaren bakken bijgeplaatst op locaties waarvan nu blijkt dat dat niet helemaal logisch was. Ook was duidelijk dat meerdere afvalbakken wel aan het einde van hun levensduur zijn gekomen en er niet zo best meer bij stonden. Binnen de gemeente zijn alle afvalbakken geïnventariseerd en op kaart ingetekend. Ook plaatsingscriteria zijn nog eens kritisch onder de loep genomen en bijgesteld. Vanuit de werkgroep is hierover meegedacht en is hiervoor input geleverd. Het is de bedoeling dat het afvalbakkenplan in 2022 wordt vastgesteld.

Via een campagne zwerfafval vraagt de gemeente de inwoners bij te dragen aan het voorkomen van zwerfvuil. In de tweede helft van het jaar hebben we de nodige uitingen hiervan kunnen zien. In 2022 wordt deze campagne vervolgd. Vanuit de werkgroep hebben we aangedrongen op meer aandacht voor preventie en het onder de aandacht brengen van tips ter voorkoming van afval. Laten we hopen dat deze campagne aanzet tot een ander gedrag.

Werkgroep vogels --- Wim van Impelen

Het jaar 2021 was het tweede jaar in de greep van het corona-virus. Een groot deel van de activiteiten van de vogelwerkgroep is door dit virus niet doorgegaan of in sobere vorm. Ook de startvergadering, die jaarlijks in oktober wordt gehouden, is komen te vervallen.

Gelukkig is het spotten van vogels een activiteit die alleen kan worden gedaan, of met het gezin, of met z'n tweeën, waarbij de onderlinge afstand goed kan worden bewaard.

Het aantal belangstellenden voor de vogelwerkgroep is met 70 ongeveer gelijk gebleven.

De activiteiten waar de vogelwerkgroep zich mee bezig houdt, zijn:

- Nationale Tuinvogeltelling
- Midwinter Roofvogeltelling
- Broedvogelmonitoring
- Kwartelkoningtelling
- Uilen
- Ooievaars
- Blauwe Reiger
- Huis- en Gierzwaluwen
- Vogelexcursies
- Trektellen
- Vogelweekend
- Alerts-app en Vraagbaak-app
- Patrijzen

Foto Marian Rietveld

Geen enkele vogelexcursie is doorgegaan. Het jaarprogramma dat voor 2020 was gemaakt, ligt klaar om weer te worden opgepakt, zo gauw de situatie dat toelaat.

Het vogelweekend in de kop van Noord-Holland is eind september wel gehouden. In het uitgebreide verblijf kon voldoende afstand van elkaar worden gehouden. Er zijn zowel langs de wadden en aan de Noordzeekust vele verschillende soorten vogels genoteerd.

Langs de Waddenkust in de kop van Noord-Holland foto Klaas Everards

Met betrekking tot de Uilen is het monitoren en ringen van de Kerkuilen en Steenuilen niet gedaan vanwege een vervelende blessure van onze uilenman. Er zijn bijvoorbeeld nog 14 Kerkuilen in onze omgeving geringd.

Verder is het leuk om nog eens te melden dat leerlingen van het ROC Midden Nederland, afdeling bouw, bezig zijn om Steenuilkasten voor ons te maken. Ze hebben er al 20 geleverd!

De inventarisaties van broed-, trek- en roofvogels is zoveel mogelijk alleen of in tweetallen gedaan. En daar waar zeldzame soorten werden gespot, zijn deze in de lockdown periodes niet gemeld, om zoveel mogelijk te voorkomen dat er teveel mensen op één plek zouden samenkomen. Hopelijk is deze vervelende corona-tijd snel voorbij, zodat we weer gezamenlijk de activiteiten kunnen oppakken en met elkaar kunnen genieten van de vogels en de activiteiten om ze te monitoren en beschermen.

Hierna wordt kort per activiteit weergegeven wat deze inhoudt, zoals dat ook in de verslagen van de afgelopen jaren heeft gestaan. Om verstoring te voorkomen is de Reigerkolonie in het kasteelpark dit jaar zonder drone is geteld. Er waren 26 nesten zichtbaar vanaf de grond.

De **Midwinter Roofvogeltelling** wordt georganiseerd door de Vogelwacht Utrecht. Langs de Rijn en de Lek worden, over een traject van zo'n 17 kilometer, de aanwezige roofvogels geïnventariseerd. Hierbij wordt om de 500 meter precies 5 minuten geteld.

De resultaten van 2021 zijn: Buizerd 22 (2020: 38), Ruigpootbuizerd 1 (2020: 0), Torenvalk 6 (2020: 16), Slechtvalk 3 (2020: 0) en Sperwer 0 (2020: 3).

De **Nationale Tuinvogeltelling**, die wordt georganiseerd door de Vogelbescherming Nederland, wordt door de werkgroep gepromoot. Voor de plaatselijke krant worden persberichten aangeleverd en op de Zorgboerderij 'de Bossewaard' in Cothen wordt samen met de bewoners geteld.

De **Broedvogelmonitoring** vindt plaats vanaf eind maart tot en met half juni. In deze periode worden om de veertien dagen de vogels geteld die aanwezig zijn in de Lunenburgerwaard en de Waarden van Gravenbol. De tellingen vinden vanaf zonsopkomst plaats en de gegevens worden via een app doorgegeven aan Sovon. Een computerprogramma berekent met behulp van criteria of en hoeveel broedterritoria er per soort aanwezig zijn. In 2021 is voor het eerst een broedgeval van de Cetti's Zanger vastgesteld.

Grasmus met nestmateriaal
Foto Korrie Jaarsma

Kneutje langs de Waarden van Gravenbol
Foto Korrie Jaarsma

In de Amerongse Bovenpolder West worden eind mei en half juni de aanwezige **Kwartelkoningen** geteld. Omdat deze vogels vooral 's nachts roepen, wordt deze telling gedaan tijdens een wandeling die rond 23:00 uur begint. Ook deze gegevens worden doorgegeven aan Sovon. Ook dit jaar geen vogels aanwezig; een zgn. nulmeting dus.

Voor de **Steenuil** en de **Kerkuil** zijn in en rond Wijk bij Duurstede en de Betuwe West veel nestkasten opgehangen. Voor de Steenuil ongeveer 70 en voor de Kerkuil zo'n 40. In het voorjaar wordt normaal gecontroleerd of in deze kasten wordt gebroed en wanneer de eieren uitkomen. De jongen worden, als ze oud genoeg zijn, door een ringer geringd. Daarbij worden ze ook gemeten en gewogen. In het najaar worden de kasten weer schoongemaakt. In 2022 wordt dit werk weer opgepikt.

Op het Vikinghofterrein, in de Volderstraat en bij de Zorgboerderij van Bartiméus in Langbroek zijn nesten van de **Ooievaar** waar al regelmatig met succes jongen zijn groot gebracht. Vanwege de enorme vooruitgang die de ooievaar de afgelopen jaren in ons land geboekt heeft, worden de Wijkse ooievaars niet meer geringd.

In het kasteelpark broedt een kolonie **Blauwe Reigers**. Het aantal nesten wordt geteld en aan Sovon doorgegeven. In 2021 zijn 26 nesten geteld.

In de binnenstad, bij de Oeverstraat, Dijkstraat, Wilhelminastraat en Nieuwstraat, broedt een kolonie **Huiszwaluwen**. Verspreid over 6 weken worden deze nesten 3 keer gecontroleerd. Ook in Cothen en Langbroek worden de kolonies geteld. Ondanks de verwoede pogingen van de werkgroep zwaluwen om klei bloot te graven en nestgelegenheid m.b.v. kunstnesten uit te breiden is het aantal broedgevallen alleen maar achteruit gegaan. De kolonie dreigt te verdwijnen.

De vogelwerkgroep heeft een app-groep **Alerts regio WbD e.o.** waarop leuke en bijzondere waarnemingen in de buurt met elkaar worden gedeeld.

De werkgroep **Zwaluwen** streeft naar verbetering van de nest- en leefomstandigheden van de Gierzwaluw en de Huiszwaluw. Er zijn modderpoelen voor de Huiszwaluw aangelegd aan de oever van de rivier en er worden veel kunstnesten voor de Huiszwaluw en nestkasten voor de Gierzwaluw gebouwd en opgehangen.

In het kader van het **trektellen** wordt jaarlijks in de eerste week van oktober de Euro Birdwatch gehouden, waarbij in heel Europa de trek van vogels wordt geteld. De vogelwerkgroep heeft deze activiteit uitgebreid door in het najaar regelmatig de overvliegende vogels bij de Gravenbol te tellen. De gegevens worden ingevoerd op trektellen.nl

In het najaar wordt een **vogelweekend** gehouden, waarbij belangstellenden meerdere dagen met elkaar een gebied bezoeken. Het is vaak een succes met veel vogels, mooi weer en dagen vol gezelligheid.

foto Klaas Everards

Jaarlijks worden **vogelexcursies** georganiseerd, zowel voor de leden als ook voor belangstellenden. Tijdens de startvergadering worden de bestemmingen besproken en wie de excursie organiseert. Bij de uitnodiging wordt informatie over het gebied meegestuurd. In 2021 konden er helaas geen excursies gehouden worden vanwege besmettingsgevaar.

Op de zorgboerderij '**de Bossewaard**' in Cothen zijn er verschillende activiteiten, waarbij leden van de vogelwerkgroep betrokken zijn. Zo wordt er onder andere meegeholpen met de tuinvogeltelling.

De **Patrijs** is een akkervogel die helaas steeds minder voorkomt in ons land en in onze omgeving. Daarom heeft de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap in 2018 het initiatief genomen om te onderzoeken wat er kan worden gedaan om de Patrijzenstand in onze omgeving te verbeteren. In onze omgeving wordt geïnventariseerd of er en waar op dit moment nog Patrijzen zijn. Als dat in kaart is gebracht, wordt op die plekken gekeken welke mogelijkheden er zijn om maatregelen te nemen die het leefgebied van deze mooie vogels verbeteren. In 2021 was nog geen plan de campagne bekendgemaakt.

Op de website van de Vereniging staat meer informatie van de vogelwerkgroep.

Geoorde fuut in de broedtijd

Foto: Korrie Jaarsma

Werkgroep groenberaad – Henny Olthof

We polderen door

Opkomen voor het belang van groen, landschap, natuur en milieu. Dat is wat het Groenberaad wil doen samen met overheden en andere organisaties die hierin een rol spelen. In dit verslag is te lezen met welke zaken we ons in 2021 hebben beziggehouden. Dit verslag wordt integraal opgenomen in het jaarverslag 2021 van de VNMW, aangezien het Groenberaad een werkgroep is van de Vereniging Natuur en Milieu, IVN afdeling Wijk bij Duurstede.

Het werk van het Groenberaad bestaat, naast het uitzoekwerk, vooral uit overleggen en vergaderen met allerlei organisaties in instanties. In een tijd waarin telkens andere corona-maatregelen van kracht zijn is dat niet altijd makkelijk. Ondanks alle goede bedoelingen liggen miscommunicatie en misverstanden snel op de loer.

Gelukkig hebben we drie keer kunnen overleggen met de afdeling beheer van de gemeente, in februari, juni en oktober. Het gaat dan vrijwel altijd over de projecten die hier in het verslag aan de orde komen, zaken die de vereniging belangrijk vindt. Hierbij horen we ook over nieuwe initiatieven en voornemens, bijvoorbeeld op het gebied van klimaatadaptatie.

Zonder de andere projecten tekort te doen, de belangrijke dossiers in dit jaar waren (bleven) de biovergister, het maaibeeld, de herontwikkeling van de uiterwaarden en alles wat te maken heeft met de energietransitie. Nieuwe ster aan het firmament is de Groote Maat, misschien lukt het om hier een begin te maken met een omslag in de landbouw en het opzetten van korte voedselketens. Maar uiteraard is iedere verbetering, hoe klein dan ook, bij ieder willekeurig project het waard om voor op te komen. Ook kleine beetjes helpen.

Organisatie

Het Groenberaad heeft ook in 2021 11 keer vergaderd op de gebruikelijke tweede woensdag van de maand, soms fysiek en soms digitaal. Halverwege het jaar is Frits Kragt aangesloten, in eerste instantie gedreven vanuit zijn zorgen over het beheer rond de Wijkse Stadshaven, maar al snel werd hij ook gegrepen door andere dossiers.

We schatten het aantal uren dat we hebben besteed aan lezen, luisteren, overleggen, discussiëren, evalueren en het schrijven van rapporten en zienswijzen op 1.500 uur. Dit is weer iets minder dan in 2020 als gevolg van coronamaatregelen. Dit beeld is wel enigszins vertroebeld omdat we voor het dossier over de biovergister in Cothen externe juridische adviseurs hebben ingeschakeld, van wie de uren hier niet zijn meegeteld.

Het Groenberaad bestaat uit Sonja Fris, Linda Horst, Frits Kragt, Evert van Leeuwen, Henny Olthof, Bonne van der Veen en Frans Vera; geen van de leden is politiek actief.

Initiatieven, projecten en dossiers

Hieronder een opsomming van de projecten waarop het Groenberaad actief is geweest. De tijdsinspanning varieert enorm, van een enkel gesprek tot tientallen uren werk voor de grote dossiers.

Bermenbeheer (gemeente Wijk bij Duurstede)

Vanaf mei 2022 treedt het nieuwe maaibestek voor het ecologisch beheer in werking. De voorbereiding op de aanbesteding daarvan, het onderhoud van bermen en watergangen, een 3-jarig contract, begint al in 2021. In feite zijn er meerdere bestekken en meerdere aannemers die het onderhoud van het groen en reiniging de hele publieke ruimte omvatten, dus ook de verharding, de begraafplaatsen en de speelweides. Wat vooral onze aandacht heeft zijn de maaibestekken van de bermen en de kansen voor de biodiversiteit.

Ook in 2021 zijn er helaas weer veel voorbeelden van hoe het niet moet, maaien op het verkeerde moment en met veel te zwaar materieel, met als gevolg weer een hele trits foto's van kapotgereden bermen. De aannemer wordt dan wel aangesproken en moet de schade repareren, maar met het aanvullen van de gaten en sporen los je de verdichting en vernietiging die je hebt

veroorzaakt natuurlijk niet op. Ook van de toezegging om iets te doen aan de verzamelplaatsen met bergen maaisel, zoals aan de Landscheidingsweg en Trechtweg, komt niet veel terecht.

Onze inzet is om de nu al waardevolle en potentieel waardevolle bermen en groenstroken ecologisch te gaan beheren, dus gericht op het versterken van de biodiversiteit. Dat vraagt om flexibiliteit in het maairegime en kennis van de ecologische potentie van die bermen. Wij zetten in op gefaseerd maaien, op het juiste tijdstip, met de juiste methode en met geschikt materiaal; bescherming van soorten en het biotoop. Al in februari doen we een voorstel om hierbij te kijken naar gecertificeerde bedrijven en KleurKeur. We krijgen de toezegging dat we mogen meedenken in de adviesgroep, maar daar is het in het hele jaar niet van gekomen. De toegezegde informatie zoals de inventarisatie en het raamwerk voor het bestek krijgen we met moeite vlak voor de kerst, de externe beheeradviezen hebben we dan nog steeds niet. Zo wordt het wel erg lastig om goed mee te denken en een zinvolle bijdrage te leveren.

In januari 2022 is er overleg en er blijkt er wat glorie aan de horizon. Wij hoeven helemaal geen bijzondere bermen of overhoekjes aan te wijzen, alle bermen zullen ecologisch beheerd gaan worden, met uitzondering van de bermen in het buitengebied en met het oog op de verkeersveiligheid de zeer smalle bermen. Derhalve wordt er tweemaal per jaar, gefaseerd en met aangepast materiaal gemaaid. Locaties met kwetsbare soorten en biotoopbescherming kunnen we zoals voorheen afstemmen.

Biovergister (Groene Energie Kromme Rijn en Heuvelrug)

We volgen de bouwactiviteiten op het terrein van de biovergister op de voet. Hoewel, tot eind mei

gebeurt er helemaal niets, maar dan wordt het terrein plotseling verhard met puin, worden heipalen geslagen en aan het eind van het jaar is de oostelijke hal in casco gereed. Waarom alleen deze hal is gebouwd wordt duidelijk als de initiatiefnemers alweer een wijzigingsvoorstel indienen. Ditmaal om niet drie maar

vier vergistingstanks te bouwen. Hierdoor en ook door het laten vervallen van de biomassakachel wordt de westelijke hal kleiner dan eerst is vergund. De vergunning hiervoor is aan het eind van het jaar nog niet afgegeven, er is meer tijd nodig voor de beoordeling.

Wij zijn dan al een andere weg ingeslagen, namelijk om met een grote groep organisaties en particulieren te proberen om de afgegeven vergunningen (zoals de vergunning Wnb en de omgevingsvergunning) ingetrokken te krijgen. We vinden gehoor bij de plaatselijke politiek. De meerderheid van de gemeenteraad spreekt uit dat met de kennis van nu vergunningen niet zouden zijn afgegeven, dat er geen verdere uitbreidingen zullen worden toegestaan en dat er in de gemeente geen nieuwe vergisters mogen worden gebouwd. Een duidelijk signaal lijkt ons. Gedurende het jaar sluiten steeds meer mensen uit de directe omgeving zich bij onze groep aan en nemen de zorgen in Cothen en Langbroek toe.

Juridisch loopt het intrekkingverzoek Wnb precies zoals we hadden verwacht, dit wordt afgewezen. Het verzoek wordt namelijk beoordeeld door dezelfde ambtenaren die de vergunning hadden afgegeven. We dienen een zienswijze in en op 18 november is er een vergadering van de adviescommissie bezwaarschriften. Deze commissie brengt advies uit aan GS en die neemt dan een besluit. Mocht dat ook negatief voor ons uitpakken, ligt de weg open voor een procedure bij de bestuursrechter. Het intrekkingverzoek voor de omgevingsvergunning wordt ook afgewezen, maar ook hier dienen we een zienswijze in die vooral is gestoeld op een extern door ons aangevraagd onderzoek naar de emissies en geuroverlast rond de vergister. Die blijken maar liefst een factor 2 tot 5 groter dan aan iedereen is voorgerekend.

Bosscherwaarden (RijnDelta Beheer BV)

Een heel stil jaar op dit dossier. In februari hadden we contact met de BosscherMEERwaarden, die een oud idee uit 2016 weer van stal hadden gehaald: samen met agrariërs natuur maken in het gebied. Het liefst zien zij een soort van collectief ontstaan van gelijkgestemden die deze uitdaging op wil pakken, genoemd wordt het collectief in de Redichemse Waard. Via LTO zou worden gewerkt aan een alternatieve financiering, naar later blijkt via een agrarisch collectief (provinciaal geld).

Wij maken contact met het collectief in de Redichemse Waard en horen dat een toch wel bonte stoet van mensen, vooral die tegen de mogelijke verondieping van die plas zijn, elkaar hebben gevonden.

Ook horen we dat de gemeente Culemborg het collectief een starterssubsidie heeft gegeven, daarvan zijn onder andere een aantal bomen geplant. Hoe de inrichting en het beheer daar verder gaat verlopen blijft onduidelijk. Daarna horen we niets meer van de BosscherMEERwaarden. Wel is het ons duidelijk dat hun plannen wat betreft einddoel en beeld onvergelijkbaar zijn met die van RijnDelta BV, namelijk wat boerennatuur langs de huidige percelen versus echte riviernatuur zoals in andere uiterwaarden (bijvoorbeeld van Blauwe Kamer tot Amerongse Bovenpolder) is gerealiseerd.

Tegen het eind van het jaar speelt het dossier nog een keer op doordat de gemeente een ultimatum stelt aan RijnDelta: voor 1 februari 2022 moeten alle stukken zijn ingeleverd anders werkt de gemeente niet meer mee aan het initiatief. Er verschijnen weer stukken in de pers, ook de VNMW wordt om haar mening gevraagd. In de gemeenteraad wordt een motie aangenomen om, indien het plan van RijnDelta niet doorgaat, met een aantal organisaties te gaan kijken hoe binnen de unaniem aangenomen visie Rivierfront allerlei initiatieven dan toch een kans kunnen krijgen.

Energietransitie – RES (U16)

Het dossier dat veel stof heeft doen opwaaien was de energietransitie. De gemeente pakt dit op in U16 verband, een bovengemeentelijke samenwerking. Ze wil meteen doorpakken naar het bepalen van kansrijke locaties, zonder eerst met de inwoners van Wijk bij Duurstede in gesprek te gaan over nut en noodzaak. Een fout met grote gevolgen, die er mede de oorzaak van is dat een aantal online bijeenkomsten in het begin van het jaar volledig uit de hand loopt. Bovendien, wat betreft zonnevelden was onze gemeente natuurlijk al klaar met haar beleidsplan voor 60 hectare, en windturbines zouden er volgens het coalitieakkoord deze raadsperiode sowieso niet komen. Uiteindelijk is in het najaar het eindbod van de gemeente 60 hectare zonneveld.

Op 25 oktober organiseren we een energieavond in Calypso voor de inwoners van de gemeente. We hebben Gerben de Vries van de NMU uitgenodigd om een inleiding te geven over het onderwerp. Gezien de onzekerheid rond het coronavirus zijn we niet ontevreden met de opkomst van 40 personen, waaronder 4 politieke partijen. Het wordt duidelijk dat de meningen over wat er moet gebeuren erg verdeeld zijn, maar ook dat het lastig is om eerlijke cijfers over de hele problematiek te krijgen; in vrijwel ieder document ontbreekt wel iets. In 2022 zijn er verkiezingen voor de gemeenteraad, de komende raadsperiode zal ook de warmtevisie verder vorm moeten krijgen.

Gravenbol (gemeente Wijk bij Duurstede)

In het vroege voorjaar wordt de aanbestedingsleidraad voor het beheer van de Gravenbol opgesteld. Wij hebben hieraan meegedacht en meegeschreven. Het gebied wordt in twee delen gesplitst: een natuurgedeelte dat onder beheer komt van Het Utrechts Landschap en een recreatiegedeelte waar een beheerder voor wordt gezocht. Wij dringen erop aan dat goed gelet wordt op de Natura 2000-status van het gebied en dat vergunningen aangevraagd worden waar nodig. Ook willen we dat de afrastering van het hondenlosloopgebied nu eindelijk op de juiste, vergunde plek wordt teruggezet.

We spreken met een kandidaat beheerder over zijn plannen voor het gebied. In zijn visie komt er kleinschalige horeca met een keuken en een terras, te exploiteren door een ondernemer uit de binnenstad. Bij een later overleg is er ook nog sprake van natuureducatie. In april komt de aanbesteding in de gemeenteraad, eerst in de voorbespreking en later in de besluitvorming. De gemeente gaat per jaar meer dan € 60.000 betalen aan de beheerders, in de gemeenteraad zijn daar 17 stemmen voor en 2 tegen.

Wij proberen direct daarna contact te leggen met beheerder Costa del Luna, een andere partij dan waar we tot dan toe mee hadden gesproken. Dat gaat moeizaam, we slagen er maar niet in om elkaar te spreken of mailen. intussen wijzen we de gemeente nogmaals op de vergunningen en het verplaatsen van de afrastering. Uiteindelijk zitten we pas begin december met alle partijen om tafel. De gemeente zegt niet toegekomen te zijn aan het maken van een voorstel voor de verplaatsing van de afrastering. Beheerders zijn zich niet bewust dat er wellicht vergunningen nodig zijn.

De gemeente zegt vervolgens toe te gaan werken aan een collegevoorstel zodat een verplaatsing nog voor het broedseizoen 2022 geregeld kan zijn. Met de beheerders maken we een rondgang door het gebied en doen we voorstellen voor de afrastering en de bebording. Van hen horen we dat er vooral na het permanent open staan van de slagboom na 1 oktober allerlei illegale activiteiten plaatsvinden in het gebied, tot het rijden met crossmotoren op de punt van de Gravenbol aan toe.

Groote Maat (bewonersinitiatief)

De provincie is al sinds 2006 eigenaar van de boerderij de Groote Maat in de oostelijke oksel van de kruising van de N229 en N227 (rotonde Cothen). In de loop der tijden zijn hier meerdere geïnteresseerden geweest om de grond te kopen, die pogingen zijn allemaal op niets zijn uitgelopen. Een belangrijke reden was dat de provincie destijds fors heeft moeten betalen aan een ontwikkelaar van golfbanen. In het begin van 2021 worden de signalen weer sterker dat de provincie nu echt op het punt staat de grond van de hand te doen. Daarbij bestaat ook de mogelijkheid dat een kapitaalkrachtige partij met de grond kan gaan speculeren.

Voortbouwend op een verzoek van een aantal ambtenaren op het provinciehuis om wat gedachten

over een mogelijke invulling op papier te zetten, komen diverse deskundigen en betrokkenen in april en mei in totaal in drie vergaderingen tot een gedeelde visie wat voor dit gebied passend zou zijn, aansluitend bij Europees, landelijk, provinciaal en plaatselijk beleid. We zien hier graag kleinschalige ecologische landbouwinitiatieven als groententeelt, oude fruitrassen, hopteelt en dergelijke,

gecombineerd met lokale verwerking in een professionele boerderijkeuken onder centrale aansturing. In juni is die visie af en delen we die breed ambtelijk op het provinciehuis, ook vragen we een gesprek aan met de gedeputeerde om een toelichting te geven.

Dat blijkt echter niet mogelijk, de provincie meent blijkbaar dat wij kopers zijn, hetgeen niet het geval is. Ook lijkt het erop dat er geworsteld wordt met tegenstrijdige belangen op het provinciehuis. Wij gaan intussen door met het uitdragen van de visie en steeds meer organisaties sluiten zich aan of geven aan bij de invulling van de visie een rol te willen spelen. Als er tegen het eind van het jaar nog steeds geen beweging in de zaak zit besluiten we de knuppel maar in het hoenderhok te gooien. In de eerste dagen van 2022 sturen we een brief naar de politiek: de provinciale staten en de gemeenteraad. Dat

komt aan en het onderwerp staat ineens op de agenda's, ook verschijnt er een stuk in de pers. De tijdelijk gedeputeerde (de vorige is vertrokken naar Den Haag om een ministerspost te gaan vervullen) heeft het dossier nu op de radar, naar verwachting zal medio februari de definitieve opvolger het dossier onder haar hoede krijgen.

Kleine landschapselementen (gemeente Wijk bij Duurstede)

Wij hebben in 2019 een lijst met suggesties voor landschapsherstel ingediend en de voortgang in 2021 besproken. Daarvan is weinig gerealiseerd. Met de gemeente gaan we in 2022 weer om tafel om te kijken of we langs gemeentelijke wegen toch nog bomen en struiken terug kunnen brengen. Ook in het overleg binnen de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap is dit een terugkerend onderwerp van gesprek.

Kleinschalige windturbines (gemeente Wijk bij Duurstede)

Een dossier dat in heel 2021 de gemoederen bezig houdt, vooral in het Langbroekerweteringgebied, zijn de kleinschalige windturbines. Op het voorstel, een paraplubestemmingplan, van het college worden maar liefst 184 zienswijzen ingediend, wellicht een record. Wat de discussie niet helpt is de verwarring die maar blijft bestaan over wat een windturbine nu feitelijk is: gaat dat alleen over de grote windturbines of ook over kleinschalige windturbines (agrarische windmolens). Ook wordt er in de pers gesproken over een proef, het blijft lang onduidelijk wat daarmee wordt bedoeld.

Het Groenberaad vraagt om het Langbroekerweteringgebied en de Kromme Rijnzone te ontzien, de werkwijze van de beoordelingscommissies duidelijker te beschrijven en de hardheidsclausule te schrappen; deze suggesties worden deels gehonoreerd. Op basis van de vele zienswijzen wordt het aantal te vergunnen kleinschalige windturbines in het Langbroekerweteringgebied terug gebracht tot 1, en wel op een met name genoemd adres. Dat vinden we wel heel erg curieus.

Na een informatieavond in juni besluiten we door te pakken en een brief te sturen naar de gemeenteraad. Het plan kan en moet beter. In de gemeenteraad worden voorbesprekingen gehouden en amendementen ingediend, zowel over 0 als over 5 windturbines in het Langbroekerweteringgebied. Andere partijen willen beslissingen het overlaten aan het gebied en in nader overleg vaststellen wat mogelijk en gewenst is. Uiteindelijk beslist de gemeenteraad in meerderheid dat er zonder nader onderzoek geen turbines in het Langbroekerweteringgebied mogen worden geplaatst en in de rest van de gemeente maximaal 25 stuks. Ook moet iedere aanvraag worden gemeld aan de gemeenteraad. Begin 2022 is de eerste aanvraag voor een windturbine op de Wijkersloot een feit.

Koninginnebuurt (gemeente Wijk bij Duurstede)

In februari krijgen we de uitnodiging om mee te denken over het plan van de Koninginnebuurt in Langbroek. Hier wordt de riolering vervangen, waarbij meteen de bestrating en het groen worden aangepakt. We gaan ter plekke kijken en doen vier voorstellen ter verbetering.

Deze gaan over het gebruik van een andere kleur stenen, het toepassen van grasbeton, het behoud van bomen in de Irenelaan en aanpakken de groenstrook tussen de Beatrixlaan en de provinciale weg. Helaas gaat de gemeente met geen van die suggesties mee en houdt ze vast aan het plan zoals dat was opgesteld. Wij menen dat als we in een eerder stadium hadden kunnen aanhaken er wellicht wel iets mogelijk zou zijn geweest. Het mooie is wel dat een bedrijf op de Margrietlaan op eigen terrein en eigen kosten wat groene elementen gaat aanleggen, waarvoor hulde.

Landscheidingsweg (provincie Utrecht)

Het terrein aan de Landscheidingsweg tegenover het Kromme Rijnpark is al langer in eigendom bij de provincie. Het was eerst een perenboomgaard, daarna een paar jaar een maisveld. In 2021 krijgt het perceel de bestemming natuur. Dat werpt meteen de vraag op wat hier zou moeten gebeuren. Het gebied is verontreinigd met DDT en andere pesticiden, er staan nog veel stronken van fruitbomen en ook is er puin gestort. De westelijke hoek van het perceel is particulier eigendom waar kippen gehouden worden en een caravan en schuurtje staan.

De provincie werkt aan een plan voor natuurontwikkeling dat een meerwaarde biedt als natuurstapsteen langs de Kromme Rijn en het Langbroekerweteringgebied. Bij de eerste bespreking hebben we meegedacht. In de zomer is het perceel deels gemaaid en begraasd met schapen. Af en toe lopen er reeën.

Langkamp (gemeente Wijk bij Duurstede)

In de eerste week van 2021 krijgen we een seintje van een oplettende bewoner dat er grote bomen worden gekapt langs de Langkamp op het industrieterrein Broekweg. Wij zijn verbaasd, we hebben geen plannen of aanvragen voor een kapvergunning gezien en doen navraag bij de gemeente. Het blijkt dat het plan al in september 2020 is opgesteld en dat eerder al onderzoeken zijn gedaan. Dat laatste blijkt onder andere uit een bomen effectanalyse van april 2017.

Uit dat onderzoek volgt een advies om de huidige beplanting te handhaven en de problemen met wortelopdruk te verhelpen. De gemeente beslist in 2020 echter anders en gaat vrijwel alle grote bomen kappen. De reden hiervoor is dat de bomen onveilig zouden zijn na het verhelpen van de wortelopdruk, ook was er blijkbaar te weinig ruimte voor stadsbussen en bij de toegangen tot de industriehallen. Naar onze mening geen reden om vrijwel alles maar te kappen. Ongelukkigerwijs vergeet de gemeente ook nog eens om de benodigde kapvergunning aan te vragen. Als je dat als particulier doet, moet je de schade herstellen. Geen goed voorbeeld voor toekomstige projecten lijkt ons.

Lidl de Heul (Lidl Vastgoedontwikkeling, gemeente Wijk bij Duurstede)

Lange tijd blijft het stil in 2021 op dit dossier, totdat we in oktober worden uitgenodigd voor een overleg. We worden bijgepraat over de stand van zaken, de benodigde onderzoeken hebben veel tijd gekost. Ook werden door de omgevingsdienst wat fouten gevonden die moesten worden hersteld. Wel is nu bekend dat er meer zonnepanelen boven het parkeerterrein nodig zijn dan eerst geschat. De gemeenteraad neemt op 14 december een motie aan dat er onderzocht moet worden of op het St.

Jozefterrein flexwoningen gebouwd kunnen worden. Het bestemmingplan, waarin op hetzelfde terrein een grote parkeerplaats is voorzien, wordt 16 december ter inzage gelegd. Hoe dat kan samengaan weten we niet.

Na al onze inspanningen met onder andere het schrijven van brieven en inspreken in de raad besluiten we om een zienswijze in te dienen. De afdeling groen van de gemeente heeft ongetwijfeld haar uiterste best gedaan, maar hier valt binnen de huidige kaders niet veel eer aan te behalen. Wij willen dat het anders gaat, in ieder geval veel minder steen en meer ruimte voor groen en biodiversiteit, dus nu echt natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen. Tenslotte staat dit winkelcentrum er minstens 50 jaar. Bovendien kloppen de natuuronderzoeken volgens ons niet. Midden januari leveren we onze zienswijze in op dezelfde dag dat we wederom door de gemeente worden bijgepraat. Die heeft dan in de voorafgaande weken in totaal vier informatiesessies gehouden waar 60 mensen op af kwamen.

Lunenburgerwaard en Sandenburgerwaard (provincie Utrecht, K3Delta)

Twee dossiers die we binnenkort kunnen afsluiten. De Sandenburgerwaard is in 2021 opgeleverd en overgedragen aan het Utrechts Landschap. Hier is na een lange periode van kleiwinning door K3Delta een natuurgebied opgeleverd dat tegen het eind van het jaar met een drempel is aangetakt op de dode arm. Het is de bedoeling dat de in het gebied gegraven strangen vollopen vanaf een waterstand van 4,40 meter boven NAP op de Nederrijn.

De gebiedsregisseur waar we aan het eind van 2020 op hoopten wordt toch niet benoemd door de provincie, een gemiste kans om een aantal ruimtelijke projecten in samenhang te bekijken en ontwikkelen; nu blijven het allemaal grotendeels geïsoleerde initiatieven. Het definitief ontwerp voor de natuurontwikkeling in de Lunenburgerwaard wordt in het voorjaar ter inzage gelegd. Dit is helaas een uitgekleed plan: de dijkzone, het recreatiegedeelte van de Gravenbol en het westelijke gebied bij het Inundatiekanaal zitten er niet meer in.

Wij dienen een zienswijze in. Een van onze zorgen is het gebruik van de strandjes op de Gravenbol. Zeilers mogen nu ineens aanleggen op de kleine standjes recht tegenover het onderkomen van de watersportvereniging, maar alleen als onderdeel van de zeillessen. Wij menen dat dit inhoudt dat oeverrecreatie met feestjes en barbecuepartijen kunnen blijven doorgaan, met slechte effecten voor de natuur. In feite wordt hiermee de jarenlange illegale praktijk gelegaliseerd. De provincie geeft aan dat nog geprobeerd is om een gebruiksvergunning op te stellen maar dat dit niet is gelukt. Nu wordt het dus een kwestie van monitoren en handhaven als zaken uit de hand lopen, maar veel vertrouwen hebben we daar niet in, gebaseerd op de ervaringen uit de afgelopen jaren.

Op 5 november verrichtten de gedeputeerde, de wethouder en de directeur van het Utrechts Landschap de openingshandeling: het planten van de eerste boom van het nieuw aan te leggen ooibos. De mensen van Martens en Van Oord kunnen aan de slag met hun grote grondverzetmachines. Als alles volgens planning verloopt moeten de ingrepen in maart-april 2022 zijn afgerond.

Omgevingsvergunningen (gemeente Wijk bij Duurstede, provincie Utrecht)

Een telkens terugkerend onderdeel op onze maandelijkse vergaderingen zijn de omgevingsvergunningen en activiteitenbesluiten. Als we het vermoeden hebben dat een aanvraag of melding gevolgen zou kunnen hebben voor het groen, landschap, natuur of milieu vragen we details op bij de gemeente of bij de ODRU; gelukkig kan dat digitaal. We bekijken er 41 in detail en dienen uiteindelijk twee zienswijzen in.

Twee zaken vallen op:

- Het aantal nog te compenseren bomen die zijn gekapt als gevolg van allerlei plannen loopt gedurende het jaar verder op, terwijl het er begin februari al 358 waren (op in totaal 13.850 bomen). In het groenbeheersysteem worden plekken bijgehouden waar deze bomen zouden kunnen worden neergezet, maar die actie is nog niet gestart. Op sommige plekken is het nu al jaren geleden dat bomen zijn uitgevallen, het is hoog tijd voor nieuwe aanplant.
- Terwijl overal het besef begint door te dringen dat de intensieve veehouderij op een doodlopend spoor zit, zijn er nog steeds agrariërs die ook hier grote nieuwe stallen neerzetten in het buitengebied. De schaalvergroting gaat onverdroten door. In die stallen mogen namelijk weer meer dieren worden gehouden, omdat met technologie (vloeren, luchtwassers, voer, mestbehandeling) de stikstofuitstoot zou dalen ten opzichte van de huidige situatie. Een administratief trucje, de werkelijke uitstoot was, is en blijft nog steeds te hoog voor wat de natuur aankan. Het is bijzonder jammer dat de gemeente in veel gevallen zelfs niet eens eist dat deze nieuwe blokkendozen op een beetje nette manier worden ingepast in het landschap.

Omgevingsvisie Stedelijk Gebied (gemeente Wijk bij Duurstede)

Op 16 februari spreken we in bij de gemeenteraad en geven we aan zeer tevreden te zijn met het gelopen proces en het eindresultaat. Indien zaken niet goed verlopen laten we dat duidelijk weten, dan moet je dat ook doen als het wel goed verloopt. De gemeenteraad en het college zijn duidelijk verrast, blijkbaar wordt er veel meer geklaagd dan dat er complimentjes worden uitgedeeld. In een brief geven we daarna nog een paar kleine verbeterpunten aan, de kers op de taart.

In juni zien we in de nota van zienswijzen dat ook deze laatste opmerkingen doel hebben betroffen, de punten worden op de i gezet. We krijgen ook een compliment voor de manier waarop we op dit dossier met de gemeente hebben samengewerkt. Het blijft daarom zeer jammer dat de trekker van dit dossier een andere baan heeft gevonden en de gemeente intussen heeft verlaten.

Stadsstrand Dorestrand (bewonersinitiatief)

Recreatie dicht bij de stad brengen, dat is een van de ambities uit de Visie Rivierfront. Over het stadsstrand horen we niet veel dit jaar, het lijkt wel of iedereen op iedereen wacht. Hadden we aan het eind van 2020 nog een constructief overleg met een groep belanghebbenden en de gemeenteraad, de vervolgactie bleef uit. Dat terwijl er brede consensus was over het houden van een ontwerpatelier over hoe de visie Rivierfront tot uitvoering zou kunnen komen.

Aan het eind van het jaar wordt in de gemeenteraad unaniem een motie aangenomen waarin de gemeente wordt opgeroepen met een aantal burgerinitiatieven om tafel te gaan om te onderzoeken of er alternatieve (anders dan uit de maatschappelijke compensatie van het project Bosscherwaarden) financiering gevonden kan worden om projecten te realiseren. Ook komt er wellicht financiering uit het coalitieakkoord van de nieuwe regeringsploeg dat voor dit soort projecten kan worden ingezet. Er

komt inderdaad 35 miljard beschikbaar voor natuurontwikkeling, maar een groot deel daarvan zal wel naar agrariërs gaan om die uit te kopen en te laten verduurzamen. Bovendien is een stadsstrand uiteraard geen natuur.

Sterke Lekdijk (Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden)

Waar het project Lunenburgerwaard in de loop der tijd steeds kleiner wordt, lijkt Sterke Lekdijk steeds groter en belangrijker te worden. Ten eerste omdat de inrichting van de hele dijkzone nu in zijn geheel moet worden meegenomen in dit project, aan de andere kant ook door de tientallen koppelkansen die door diverse partijen zijn ingebracht. Het hele jaar werkt HDSR aan de verdere uitwerking van de plannen.

Met HDSR worden de door ons ingebrachte koppelkansen besproken, toegelicht en daarna ingedikt. Uiteindelijk blijven er 12 koppelkansen over, waarvan sommige (onder voorwaarden) al gehonoreerd zijn; over anderen is er nog geen uitspraak. De gemeente heeft ook een aantal koppelkansen, met als speerpunt een fietspad buitendijks naar de Gravenbol. Wij menen nog steeds dat dit onvergunbaar is in verband met de Natura 2000-wetgeving. Desondanks besluit de gemeenteraad om een krediet van € 68.000 ter beschikking te stellen om dit te laten uitwerken en onderzoeken, de aanleg van het fietspad zelf zou naar schatting € 700.000 moeten gaan kosten. Wij staan op het standpunt dat er beter tijd en geld gestoken kan worden in het realiseren van een echte en veilige fietsstraat bovenop de dijk, dus met een verlaagd snelheidsregime en snelheidsverlagende maatregelen. Vanaf de dijk heb je bovendien niet alleen een mooi uitzicht op de uiterwaarden, maar ook op het binnendijkse gebied en op de Utrechtse Heuvelrug.

In het midden van het jaar wordt gemeld dat er een proef komt met het weren van motoren op de dijk in een paar weekenden in het voorjaar van 2022. Helaas zijn goedwillenden hier de dupe van het gedrag van overlastgevers. Het zou dus zomaar kunnen dat er na het voltooiën van de dijkversterking ineens een heel ander verkeersbeeld op de dijk ontstaat, in ieder geval een rustiger beeld.

Aan het eind van het jaar nog twee ontwikkelingen. Als eerste gaan de ontwerpateliers van HDSR van start, het Groenberaad doet mee op twee fronten: bij de groep verkeer en recreatie en de groep natuur en ecologie. Ook wordt een start gemaakt met het volgende dijktracé, namelijk vanaf de Prinses Irenesluis tot het veer bij Culemborg. Ook voor dit gedeelte willen we weer graag meedenken.

Verbranden afvalhout (gemeente Wijk bij Duurstede)

In het voorjaar is er plotseling veel te doen rond het verbranden van snoeiafval door een fruitteiler, grote rookwolken trekken over het industrieterrein Broekweg en over de Geer. Al snel blijkt dat er illegale producten worden meegestookt, waaronder autobanden. Daar is geen vergunning voor.

Dit incident veroorzaakt raadsvragen aan het college en die kondigt aan nog dit jaar te komen met nieuwe beleidsregels. Wij hebben hierover een gesprek met het adviesbureau. Dat bureau is vooral geïnteresseerd hoe binnen de werkgroep Landschapsbeheer wordt omgegaan met het snoeihout van knotwilgen, maar ook willen

ze weten hoe wij tegen het verbranden van dit hout aankijken. Na juni is het stil op dit dossier, vlak voor het opstellen van dit verslag besluiten we maar eens te vragen naar de stand van zaken. Het blijkt dat er nog zaken moeten worden afgestemd en de verwachting is dat de beleidslijn pas medio 2022 kan worden vastgesteld door het college.

Verkiezingen (gemeente Wijk bij Duurstede)

In 2021 waren er dan wel geen verkiezingen voor de gemeenteraad, we hebben hier toch al wat aandacht aan besteed. Om de politieke partijen te helpen met hun verkiezingsprogramma's voor maart 2022 besluiten we om een lijstje met suggesties naar de fracties te sturen. Waar we in eerdere jaren louter gefocust waren op groen, landschap en natuur besluiten we nu om ook onderwerpen als de energietransitie, het klimaat en de bouwopgave mee te nemen.

Dat leidt meteen tot een stevige interne discussie maar we weten een gezamenlijke lijst met suggesties te maken. Een oproep naar onze leden levert daarna nog een aantal andere goede ideeën op, waardoor we op 19 juli een mooi wensenlijstje naar alle huidige en toekomstige politieke partijen sturen. We zijn benieuwd welke van onze ideeën de eindstreep zullen halen.

Wijkhuis (Viveste, gemeente Wijk bij Duurstede)

Op de plek van de Kronkel, de hoek van de Karel de Grotestraat, de Steenstraat en de Frankenweg, komt een appartementencomplex. In 2020 is het oude gebouw al gesloopt, het bestemmingplan wordt begin 2021 ter inzage gelegd. Een hovenier krijgt de opdracht om de bomen te kappen maar neemt, ondanks een duidelijke afgegeven waarschuwing van de VNMW op het gemeentehuis, een boom teveel mee. We hadden als een voorgevoel, maar het onheil is uiteraard al geschied als we ter plekke komen. De communicatie tussen gemeentehuis en uitvoerder was niet goed verlopen.

We maken ons zorgen om het gebouw en de ruimte waarin die moet komen. De 42 appartementen voor sociale huur die zijn gesloopt aan de Dirk Fockstraat moeten hier terugkomen. Een oude visie van de Steenstraat uit 2010 wordt afgestoft. Daarin staat dat op deze plek (en overigens ook op de plek daar tegenover) hoge accenten passen. Onze zienswijze gaat over het parkeren, de omvang van het gebouw in relatie tot de beschikbare ruimte en de afvoer van het hemelwater. Het bestemmingplan wordt op onderdeeljes aangepast.

Door de publicatie van de volumestudie van het gebouw komen vooral de bewoners van Nieuw Dorestad in opstand. Ook zij dienen zienswijzen in, maar schrijven ook brieven. Er worden daarop twee moties aangenomen in de gemeenteraad: een voor het natuurinclusief bouwen en een voor het betrekken van de buurt bij de uitwerking van de plannen.

In een kleine groep buigen wij ons over de eerste opdracht, een hovenier, de architect, de bouwer en opdrachtgever Viveste denken ook mee. Tijdens een inspiratiesessie bij Sempergreen in Odijk krijgen we te horen en te zien wat er allemaal mogelijk is. We krijgen de indruk dat er serieus wordt gekeken hoe we het gebouw en de omgeving zo groen mogelijk kunnen maken. Met de tweede motie loopt het minder vlot. Omwonenden vinden dat hun meedenken niet ver genoeg gaat, het liefst zien zij een gebouw met minder appartementen en dus minder hoog. Aan het eind van het jaar volgen twee informatiesessies voor omwonenden en belangstellenden waarin om input wordt gevraagd. De omwonenden blijven ontevreden en bieden in januari 2022 een petitie aan de gemeenteraad aan. In een motie wordt de gemeenteraad gevraagd om terug te gaan naar de tekentafel. Die motie haalt het echter niet.

Witlastraat (gemeente Wijk bij Duurstede)

Op de hoek van de Witlastraat wordt een appartementencomplex gepland met 27 woningen, een beetje vergelijkbaar met wat er is bijgebouwd aan de Kaupangstraat en Birkastraat. In juni worden we geïnformeerd en gevraagd om mee te denken. Met een paar mensen gaan we ter plekke kijken.

Ook hier vormt het parkeren het grootste knelpunt. In verschillende groenstroken rond het gebouw moeten bomen sneuvelen en wijkt het groen voor parkeerplaatsen. Wij zijn niet overtuigd van het aantal, een paar plekken zijn wat minder logisch gekozen. Ook zou er rekening moeten worden gehouden met de vleermuizen die hier in de buurt verblijfplaatsen hebben. De gemeente zegt toe om onze opmerkingen mee te nemen en gaat het plan verder uitwerken.

Zandweg (gemeente Wijk bij Duurstede)

De herinrichting van de Zandweg is een van onze langstlopende dossiers. In 2021 neemt de gemeente het dossier weer ter hand en worden de plannen voor de herinrichting definitief vastgesteld. Door subsidies van de provincie, het meebetalen van de Lidl en het naar voren halen van budgetten is het nu financieel ineens wel haalbaar.

Tot onze verbazing bestaat deze zogenaamde fase 2 uit een nieuw plan, dat maar ten dele lijkt op de visie zoals die door de projectgroep is opgesteld. Er volgt een lange en stevige discussie tot in de gemeenteraad aan toe over de verschillen en overeenkomsten van de vier uitgewerkte scenario's. De gemeente opteert voor scenario 3, waarbij een rotonde wordt aangelegd op de kruising Frankenweg en de fietspaden gehandhaafd blijven. Wij zijn en blijven achter scenario 4 staan (fietsers op de rijbaan en 30 km/u). Nu wordt het structurele probleem niet opgelost, rijdt er onnodig veel verkeer van en naar het centrum en is de gereden snelheid veel te hoog.

Na veel discussie en overleg geeft de gemeente toe dat het oorspronkelijke plan van de projectgroep goedkoper is dan haar scenario 3, de financieringsmethodiek en subsidiemogelijkheden verschillen echter. Toch groeien de verschillende opties, intussen omgedoopt tot 3+ en 4-, naar elkaar toe; zo kan de rotonde in ieder scenario tegen geringe kosten voor de gemeente worden aangelegd en is het in alle varianten mogelijk om een 30 km/u regime in te stellen. Uiteindelijk spitst de discussie zich dan nog toe op de vraag waar de fietsers 'voor de bus worden gegooid'; hierover blijven de meningen verdeeld. Via een unaniem aangenomen motie wordt het college opgeroepen om hierna eerst een onderzoek te doen.

Zonnepark Cothen (Sunvest)

In het voorjaar wordt de natuurvergunning afgegeven en in de zomer begint het inrichten van de bufferzone tussen het zonnepark en de bebouwing. Met het opgestelde beheerplan hebben we toch wel wat moeite. Er wordt hier teveel gedacht vanuit de gedachte van kijkgroen en minder met biodiversiteitsdoelen in het achterhoofd. Omdat het beheer in belangrijke mate bepaalt wat op dat punt de meerwaarde van het park kan zijn, gaan we in overleg.

Gelukkig blijkt het mogelijk nog zaken aan te passen. Zo verandert het aantal schapen en de duur en frequentie van het begrazen. Ook maken we opmerkingen over het onderhoud van de singels en de aanplant van een struweellaag. Wat betreft de huidige elzensingel langs de Rijnsloot zal die pas worden verwijderd zodra de nieuwe bomen en struiken voldoende massa hebben, daarna zal de oever natuurvriendelijk worden ingericht.

In oktober is de aanleg in volle gang, de constructies waarop de panelen moeten komen worden neergezet en in de bermen tussen het inkoopstation aan de Trechtweg en het 50/10kV trafostation van Stedin aan de Langbroekseweg worden kabels gelegd. Dit station is in 2021 uitgebreid om ruimte te bieden aan de Wijkse zonneparken. Naar verwachting is de aanleg van het park in Cothen in januari of februari 2022 gereed. Na een maand testen zal het park daarna worden opgeleverd en de eerste grootschalig opgewekte lokale stroom uit de stopcontacten komen.

Zonnepark Kapelleweg (BHM Solar)

Tijdens een excursie naar energietuin Mastwijk bij Montfoort ontmoetten we mensen van BHM Solar, het bedrijf dat als winnaar uit de bus was gekomen voor de aanleg van een park in Wijk bij Duurstede. Hun plan langs de Groenewoudseweg viel echter niet goed bij de omwonenden, zodat er naar een nieuwe locatie is gezocht. Die is gevonden langs de Kapelleweg.

We gaan ter plekke kijken en doen een voorstel hoe hier een park zou kunnen worden ingericht met een meerwaarde voor de biodiversiteit. Een sloot biedt kansen voor een natuurvriendelijke oever, er staan wat karakteristieke bomen die behouden moeten worden, er is ruimte voor een poel en rondom het park zou een brede inheemse struikenlaag gezet kunnen worden, met een zichtlijn hier dwars doorheen. We bespreken ons voorstel en onze suggesties vallen in goede aarde. Dit park zal nog wel op allerlei aspecten langs het gemeentelijk beleids- en afwegingskader gelegd moeten worden, maar we denken dat dit op korte termijn zou kunnen. Mocht dit positief uitpakken dan zijn de afgesproken 60 hectare zonneveld in de gemeente gerealiseerd.

Zonnepark Wijkerbroek (Sunvest)

De vergunning voor dit park wordt eind juni aangevraagd. Er worden informatiebijeenkomsten gehouden. Van omwonenden komen wat signalen dat zij niet of onvoldoende betrokken zouden zijn en in de politiek worden raadsvragen gesteld. De ingediende zienswijzen gaan vooral over de hoogte van de panelen, maar ook over de mogelijkheden om slootkanten te onderhouden. Het plan wordt op onderdelen aangepast en de vergunning daarna verleend. Wanneer wordt begonnen met de bouw is nog niet bekend. Misschien meteen doorwerken na oplevering van het park aan de Trechtweg?

Zonnepark Wijkerbroek West (LC Energy)

De vergunningen voor de zonneparken Wijkerbroek Oost en West zijn eind 2020 aangevraagd. Wij hebben dan nog contact over de invulling van het project SolarEcoPlus, waarmee kennisinstituten en ontwikkelaars feiten gaan verzamelen over de biodiversiteit bij verschillende opstellingen (zuid, oost-west, verticaal en meedraaiend). In het zonnepark Wijkerbroek West wordt hiervoor een testveld ingericht van 4 keer 50 * 50 meter, dus 1 hectare in totaal.

In april hebben we met een aantal leden van de VNMW een overleg met LC Energy en de onderzoekers van de Wageningen Universiteit. De opzet van het onderzoek wordt uiteen gezet, de universiteit gaat bepaalde soorten monitoren, maar de VNMW kan aanvullend onderzoek doen naar bijvoorbeeld amfibieën en insecten. Zolang het gebied nog in gebruik is als boomgaard, naar verwachting de rest van 2021 en een deel van 2022, is de mogelijkheid om hier nu al onderzoek te doen (nulmeting) helaas beperkt.

BESTUUR in eind 2021		
<u>Voorzitter</u> Henny Olthof	<u>Secretaris</u> Aukje Boer	<u>Penningmeester</u> Anke Matthijs
<u>Lid</u> Niek van Staaden	<u>Lid</u> vacature	<u>Website</u> Hennie Hadderingh
WERKGROEPEN eind 2021		
<u>Flora</u> Linda Horst	<u>Groenberaad</u> Henny Olthof	<u>Heemtuin</u> Lex Kramer
<u>Landschapsbeheer</u> Hennie Hadderingh	<u>Natuureducatie</u> Aukje Boer	<u>Opgeruimd Wijk</u> Alfred van Kessel
<u>Vogels</u> Wim van Impelen en Marian Rietveld		
<u>Jaarverslag</u> : alle coördinatoren en de voorzitter <u>Samenstelling en layout jaarverslag</u> : Hennie Hadderingh		

Correspondentieadres:

VNM, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede
Walplantsoen 12
3961 CA Wijk bij Duurstede

Website: www.ivn.nl/vnmw

Email: info@vnmw.nl

Facebook: www.facebook.com/vnmwbd